Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРАЛАЛ

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома,
Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Советеи Министрий Советеи орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ЕРА, 12 июль, 1973 шу. ● № 83 (5344). Max 2 кеп.

ДЕРРИГА БАЛХАШ ЦХЬАНА ДУ

Дика хьийкъад № 2 йолча шурий совхоза гурахь дийна ялат. Хlанале 500 гектар мукх чуййца бьаннаб. Хlара гектара тlара юкъера лъырхlача 29 центнер яьнай. Кхь дийнахь из лърда а бьашна. кIа чуэца болабеннаб комбайнераш. Оасар тlадозаича цIенача кIи кхашка яьнай хlинз цхьайтта комбайн. Цхьатарра кхалъача кIи кхаша торо хилийтар хьокхаше арда.

Гонахьеи юкъе гIсллеи юхарашца кIалгIатехад лъатта цIа ца алийтара духьала. Кха юкъе дежарш трактор латт.

Еха сацача комбайна юкъе дlахьа лела механически материской я. Механик нов. Хасанови комбайнери еха чалустарг тозеш волал. Цу дийнахь Цlе вьмпел пун комбайна тlа ягlар. Хlъата кхаь дийнахь бьача балха итогех хьалхара мотгIг комбайнерга Алиев Дадага я. Цо хlара дийнахь 400 центнер ялат ьырлад ший комбайнаца. Директора приказагIа 15 сон совгIата хьожадьа цунна.

Шоайла яхье а бьашна къахьегаш ба вежарий Хасановгlар Лабази Яхььяьи. Хlаравар яхье хьажа вала гIерт.

Хьаданза кхаб тlа худ совхоза керттера тIроном Логвиненко Александр Епифанович, керттера инженер Золотарев Сергей Григорьевич, отделаца керттера агронаком Ахьмади. Мича гурбгар уж хьукъ ъаца тIехьа шера лоаттабаь къовсам чакхбоалача па хинча?

Цар бокхча теркам тlабохийт ца дойтаьи лоашача ханеи клат чуийца дакхзар. Хlаьта пунца цIьяна бойлоо ю хьагIахуларча цхьукъаьма а.

Ялат хьаьяьи, ьырда дьяьна кхаш чах муксадоах. Догlашка тlоада ца дайташ сиха кIашкхоэе артlаш ду. Пхьъ трактор йоал из вIашкхоаш. Хlинаре кхаьъет трактористаша Мурдалов Асус, Кубиев Iмрана, Товсултанов Султана, Баюр Федора.

Стогометателаца трактористе Кlаиев Даудл арrlа дотташ боахка болхлаьй кхъьегаеи бьяеи хьалаи лерттlа хьалаттар да. Хlара пlаьрна ялча а комбайна бункер юзаш йолга ховш худ из.

Хlара мичу лоархlаи болх бу.

Аттз цунга «салоIийтаргдолаш» комбайнераи а бац. Из вай кIиа Ваха мо бокъонна бола кIинмарса говзаичаш дукха ба ухаьаз. Дошоча фордапка «кемаш» леладе Iема ба Iлиев Iалаудин, Озроев Ахьмад-Гири, Даурбеков Жабраил, Моцхоев Лахан, кхыбараш.

Пlехьъарча шиине цу дийнахь хьекха Iобилар 58 гектар хулача участка тlара мухх. Норма 7 гектар мара ца хиина мел къахьегача оисарле я цар яр!

Хов комбайнераша ухх пера шоашта хургlола хало, хов вIалла ца хиннача тайпара хьынар айле деанига. Хьалха санна сиха лелаш йитт яи комбайнаи. Ялатах тоаденнача кхашка гIолл на из хьажа йолх ухх, кIеззита а агрегат сихийча комбайна «кера» дlачуоца магаш беза мухь. Ту тlа, дlадахача шерашка хинначул 30—40 гектар дукхагIа ялат хуца а деза хlара комбайнера юкъера лъырхlача. Украинерча комбайнераша дьь кхайкхар а мадий дицделитта йина йоанаи. Лоацца альча, къахьегана творчество, хьинар эшаи деахар да хlанз наьсарахоита хьалхашка эттар.

М. КАРАЕВ.

ЮРТИЙ СХОДАШ

— Юрта бахача нахаца беш бола интернациональни атеистически болх чIогlабара, вай ваха рца, товш деаца дlанхача замах юхедиса во гIуланхаш вай уйлашдарн вахарцарен цIендаь дlаздахара сходо оттадуг:

Хlара декхар лоархlалда ва вахар социалистически нахьъаца хилар, зене-зуламерча гIуланхашца къовсам лоаттабелга, юртахоощара вахари нхьича къамащца ра вахари зади леладар, — иштта дlаболалу тахан оахь непатехоча Назреновски района Долаяк-Юрта хиначка сеца тIаийца соцдм.

«Коммунизм хьалъра сийлахьдоихха гIуланх, — белгалдьяхьад КПСС XXIV съезде ячь КПСС ЦК Отчетни доклада тlа,— дlаэо дlадахьа йиш яц саг ше массе а оагIорахьа дегIаевча мара. Йоагlаш йолча материальнотехнически база хиича мара хила йиш йоацш санна, коммунизм хила йиш яц наьха пахха культура, образовани, общественни сахехотан, шеаш бизза яхетам болашца хиича мара».

Чет яь вархгоацаш дlаьхий хиннад советски халкъа духовни вахар, лаьхбеннаб цун политически а культурни а боарам. СССР-а гражданин — из керта мунъа саг, сакхетам бола нъхьъагахьо, патриоти интернационалисти ва. «Коммунизма шиа чулоацам сенца белгалбу аьича, —аьнаь КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева СССР хьаьа 50 шу дизарах доклад еш, — гражданаш сакхетам дlахьара къахьега хьовши, лаьха нравственни гIуланхаш \ доахьаьи хиларда белгалбу. Алхха цуqухьа борригача граждений общественни сахехотам хьалъхебар — коммунизм хьалъча процессах доахьача лоархlамерча довнъеи цаI ле».

Хlанзарча хьалашна тlа-тlа духхагIа лоархlам бола гIуланх хинна дlаотт наьха сакхетам хьалхилятар, коммунизм хьалъечунна эша гIуланхаш доахьаш хlара граждинн хьалъхевар. СССР граждинна цIи сийдолаш я, хlаьта цунца цхьана бехнтохкаме а я. Общественна хьалъхачеча цун бехнтохкаю эттара хьалха шийна чуноц хььнала нъхьъагалга, дlаяхача замах юхедиса социализмана гоама дола гIуланхаш леладелга, иегавенна хилар, дисциплинна ца хилар общественна дlа кIеэнга а лун цунгlара духхагIа шийга нхьичийта гIертар, слемуляци ле лаар, духха истий кхувлар, занонах йоацача дьяа тоабаитта юкъе ахар, хулямхоп кьойна нхьхьар, лаьттах дола Iальдана законнаш тепхадар, нхьдола къамаш гоама хилар, санна долча ишта вай вахара новкъарле еш мел долчунца къовсам лоаттабеш, уж ца ловш хулилга.

Хlанз а Нохч - ГIалгIайчене долаш дола уж тайпа харцахьара гIуланхаш шоашта юкъера дlадаха барт беш чакхъюллаш латт вай республика юртий сходаш. Цига гуллучу хьаьнала къахьегаш мел болча наха хььда дlадех социалистически общежите законнаш тепхадеш, юрто аьнаер ца деш бола нах шоашта юкъера дlабахар.

Юртий сходаш нах коммунистически уйланца хьалъхебара Iальмато бокхха лоархlам болаш хилар нхета а деш, партийни организацеш, , моттигера Советаш денхарийла я сходаш гулъяра лерттlа нийчо е, цига Iалашде деза хlаране шийна дагадар, сатийна вахи а болх бе а новкъарле ор гуччахьа хььаргдола хььлаш. Советски Iьдала законнаш тепхадераша, наьха чотах баха гIертараша, шоай беркашна ца дешийтараша, нхаланьха бокъо Iотгlаераша юртахоошта хььлхашна дизэ жоп лургдолаш вIашгIехьдаихха деза гIуланх.

Бекнха лоархlам болаш я юртий сходашна хьожаш йола комиссеш. Царна юкъе хорнх нах цхьанна а данноа хlама доацаш цIена, юртахошо сийдаш а лоархlаш а хила беза, уж хила беза дикагIбола производственникаш, нъхьъагама а тIема а ветеранаш, юртахоша лаДугIаргдоиа нах.

Дlаяхача хьанарча практично хььхьенхад цу тайпара йовлача комиссеш сходаша дьь соцамаш чанх ца деахаш, наьха сакхетам айбара леадама хlама, ца деш хилар. Хlъата цхьайолча моттигашна шоаш хьрмача денз цIанкхазза вIашагI ца кхеташ, юртара гIуланхаш мишта лел, сходаша тIамийдар ихоачашдой ца хьмаш йола комиссеи а хиннай.

Хlанз дерриге советски халкъ санна Нохч - ГIалгIайчен нъхьъагамхой а КПСС XXIV съезда регшеннош нхоачашъош, иЙслагIча пятилетка нхоавагIча, хозданвбача шера планаш а тIамийца социалистически денхараш а нхоачаш а тIехнхоачаш а дара шоаш ца нхобеш нъхьъагаш боахкача хиннад общественни - пайдина болх нъхьъагамах нъехьараш, базарааш ераш, шоай доалахьара боалаше ра а мадий дицделитта нхы хIаманна сагота боацараш, законах йоацача дына тоабаш вIашагIтехнараш, нъхьъ сийрда вахар баьлдерзаде гIертараш тхоашшара буоббехархгба вахь, йолг сходашна вIашгIбеттанлуча наха. Дег цIена мел волча саго хьаллоаш из гIуланх.

Ленина парте дегаш уэрзатъеча советски наха дика хов коммунизм хьалъча деаха деррига толамаш дуздуэна хьаст шоаш ца нхобеш цар Дьяхенна дlатела творчески нъхьъагам болга.

ФОТОРЕПОРТАЖ

НАЬСАРЕРА КЕРДА ЯЛАТ

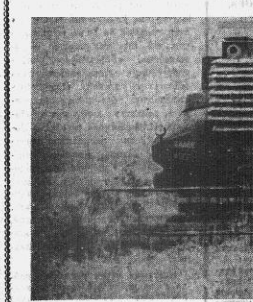

Ухх деношка Наьсаре а дlаоладир кIи-марса балхаш. 11100 гектара тIа терказ дада дошо фордаш хьоадьа комбайнаша. Райопе эттара хььяа из болх дlаболабьяча «Назаровский» совхоза Альти-Юртарча кхашка да тхо.

Ший тайпара цIей да укхаза. Совхоза берриге кулгалхой, специалисташ кхаб тIа ба. Чам болча кхачана хьаж хьаьхуъь михо Джамбулиева Лизай дlа-ъьа лелаца «чарпаш тIарча» кухнера. Еррига кухни цIена лозунгашца кхаьлай. Комбайнераш, механизатораш оарцагIбоах цар: «Сиха а цIена а чуэцарда вай ялат!», «Шин планах дсагIа ялат чугоссарца вай Дьялен хьбарашка!». Комбайнаш тIа а долъи докхий лозунгаш. Цар кхайкадур хIара комбайнера шийна хььлхашка оттадь декхараш. Массанаьха а гур цхьа цифра я — 12. Цу шинтта балза дийнахь гурахь йийна еррига культурап чуэца дерхI механизаторашца.

Тхо кхаб тIа дакхачча хана комбайнаша болх дlаболабьь ши сахьат мара дьяьнадацар. Бакъда цу юкъа докхий кхаш кхььлар мукха касараша, чан токхорапца. Мухх хьоклап 2 комбайн яр, касарашка уэза ялат оардап — 7 агрегат.

Эттара хьаьха ялата чам бакхда» юкъе яьккхар Котиев Вахий «Колос» марках йола керда комбайн. Кlезига дlахо роалаше а реза а кежаш кий лестае волабелар Вахь. Ехар-ъьох, — яхаи шекбуьлап бар ихьабарап. Бакъда, Мальсагов Саюп кхийтар цу гIуланхах. Вахас «сигнал» лупше а метахьоккхийтар цо ший дика кIийчь низ бола «Газ-53». Ишар, Ишар!, яхаи ихьъ а боахап соцалпар гIадвза ха комбайнер.

Бункер хьа а йийлла шиине а коапап-дlакIалахьекар цар ялата кIажара... Ахархочун ираза минутап хьуъькъап чуэца болабелча мара хоалап. Цигга гучачхьалкхен планови комиссе председателна заместитела Нгуен Ван Кхас, ДРВ кхъча мехканщарча гIуланхий министра заместитела Нгуен Ко Тхать, кхъча наха.

Вежарий доттагIаи, «Iалпо дlа-ъьа дувпар дицца кхетадеча, лег. тIарча хьалашка кинна переговораш йолча хана йийнар актуальнъь, вIашп хьынт долаш йола дупен хьалхашта юкъера проблемаш, Вьетнама Демократически Республике социализм хьалъара Вьетнамах йола Парижски соглашени лоарзагIа ца йоалийташ кхоачашъара дуъьа советско - вьетнамски доттагIала бувзамашп цхьана леладу гIуланхаша дlахо дегIаьжъуьраеп кIоарздареи деашш.

(ТАСС).

ЯЛАТ ЧУЭЦАРИЙ ЙОАКХО Е ЕЗА

Деррига низашп оарцагIдьяха юрта боахама продуктаи йоахинга алсамдвзанихаш пятилетка кхоа лагIа шу - пятилетка хьодамбу шу дара Ерригсоюзни социалистически кхъь бьяьна нъхьъагаш бе республика кхаши хьайбашп леладераш.

Республике шьарча эра дада ча дерригача боахамашца хьуъьнъам чуберзабара шерра баьхап дlаделадаь. Ялат ца дойтаьи лоацача хаиеи чуэцара тIехьа нъехьам бархибабьь кхаш леладерп хьалаш эшаш меп долча тIамаца Iалашдь дика хила деза, цар нъхьъагацара бозам соовбаргболаш, оисарле ланха хургIолаш. Хlъата ишгта йоанхо е оза нъхьъагара хьалъ лерттlа хургIолаш. Из да дича нъхьъагацара бозам бов нъхьъ.

Ухх деношка республикански салэнидзаеи санслужба бодхлоца рейд ьыЙ МТФ-ашка, станцашка. Цун материала кепатех оаха тахан.

Проверка йича гучадальар юрта боахама къахьегамхошта гIулаех дара кхашкара станаш дукхача совхозий кулгалхоша во кийчьыьга. Къахьегаеи захарех ъьлаш доаттlача тайпара Iалапъаьдаи механизаторашта, хьайбаш леладерашта.

Ишшта, масала, Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхозе (директор Р. Гезуев), Малгобекски района «Ингушский» совхозе (директор А. О. Гостагаев) кхашкарча станаиика кхача кийчьу моттигаи чIоагIа лелара я: эшап йола ипвентарь, цхьеГIап юлаши дlэнифеи еш йолеи средствап, кхьиетет кулгаи дуала умыальникаи эп. «Самашкинский» совхоза кхай тIарча стане тракторапта ремонт еш йола мастерской ремонт яноа тховх-ладар чуухап латт. Штукатурка Iоежай. Стана ков бола да. Дегlа Iоатъкам бела профессех болх берап медоевидетельствовапе иь баь.

Ишшта хьаьап да Шалински района «Ачхурийский» совхоза (директор Р. А. Ахимев) кхашкарча станашка.

Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза (директор Ш. С. Умаров) цхьоалгIа оа отделене шуриЙ-говарии ферме шура лелаю цхьеГIап юлалта вIашгIехьдьяххадап. Шура делаю ипвентарь маркировка яь яц, уж юлеи дезинфекци еш йолеи средствап яц. Йолап йола холодильни камера болх беш ш, о ехьиетет дlа а оттальап.

Доаркашта, скотникашта чуЙе цIенош кийчьалап.

Уж санна хьаьап да Шалински района ХХ партъезда цIеграчIа колхозе а. «

Ала деза, юрта боахама болхбелг къахьегамеи бьяеи хьалаи лерттlа хилийтара терказ тIаболийташ ханнаьха кулгалхоша йоакхо нъча боахамапца сурт кхъча чайпара долга. Ишгта, масала, Шалински района «Предгорный» совхоза (директор Ч. З. Мулиев) шурий-говарии ферме дика вIашгIехьдьап доаркай вахара хьаьап. Шура делаю цхьеГIаи юлача дlаЙхеи шийлеи хий да. Йолап и пхьеГIап цIенгlо, дезинфекци ю средствап.

Тракторни бригада латтача кхаЙ тIарча стане тракторпстапта ха кхача кийчьбараи сагIдараи эпа хьаьап долап да. Мала хий да, хьаьхара новкъостап дара эпа апгечка я.

Яхоникатаапца боях бераи Iалапъаьдь царех лорабаьара мел эпача кхоачапца (специальни кепа тIирс, баронъса, респиратораш).

Проверка еп республиканскп СЭС административни бехтокхаме эзаб кхашкара балхап шерра дьяркача хана юрта боахама къахьегамхой къахьегамеи вахарех ъьлаш доаттlача тайпара Iалапъаьдь Йоакхо ца яь кулгалхоп.

Юрта боахама къахьегамхошта санпгарни гIулаехап дара дош республикански санэпидстанцие керттерча санитарни лорий совещаще пиЙнад.

Совхозий, колхозий, отделеЙ, фермай кулгалхоша цIенхаттта теркам тIабахийта бепа кхаш хьайбаш леладерапа шоашта хьалхашка дата декхараи кхоачапгердола хьалаи вIашгIехьдахара.

Рейдера бригада: В. БЕЗНОСЮК — юкъчи гигиена отдела заведующи; А. ДАВЫДЕНКО — санитарни лор; М. БОРИСОВА, Д. КУНЛИНА, Р. ПОПОВА, Я. ПАЛЬКАЕВА. — санитарни лора помощник.

Нн. П. А. ГРЕБЕНЩИКОВИНА, В. А. ДОШУКАЕВНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ЭКОНОМИСТ ЯХА СИЙЛАХЬ ЦIИ ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ - ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Дукхахча шерашца Бериите — Нохч - ГIалгIай АССР статистически управление начальникаш.

Дошуъьев Вахид Алиевича — Урус - Мартановски района «Гойтинский» совхоза керттера экономиста.

Коновалова Надежда Гавриловна—Сунженски района Щева Эскара цIерагIча колхоза керттера экономиста.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1973 ш. 9 июль.

ВЕЖАРАШХА ДОЛЧА, ДЕГ ТIАРЧА ХЬАЛАШКА

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето, СССР Лаккехьарча Совета Президиумо, СССР правительства 10 июле Йоккхача Кремлески дlоре-по шу оттадеп ПТВ ЦК Хьалхара секретарь Ле Зуани ПТВ ЦК Политбюро член, ДРВ правительства премьер - министр Фам Ван Донги керце латтача Вьетнама къахьегамхой Партеи Вьетнама Демократически Республика правительствап делегаце сийна.

Шун тIа бар ДРВ партийно - правительственни делегаце членаш, кхыбола вьетнамски новкъостий.

Цигтача вар СССР-ера РЮВ посол Данг Куанг Минь.

Советски оагIонгахьара шун тIа бар новкъостий Л. И. Брежнев, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, П. Н. Демичев, В. Н. Пономарев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, СССР Министрий Совета Председателя заместителеи, СССР Лаккехьарча Совета палатай председателаш, СССР министраш, КПСС ЦК отделий заведующеш, КПСС ЦК аппарата, СССР Лаккехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета бехнтохкаме болхлой, кхыбола официальнаш нах.

Гулбеннарапта хьалхашка къамаьлаи дир КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежневн ПТВ ЦК Хьалхарча секретара Ле Зуанеи.

СОВЕТСКО-ВЬЕТНАМСКИ ПЕРЕГОВОРАШ

10 июле Кремле дlаболавелар КПСС Центральни Комитетон СССР правительствап ехьарга официальни доттагIала визитаца Москве ечача Вьетнама къахьегамхой Партеи Вьетнама Демократически Республика правительствап делегацеларе советски кулгалхой переговораш.

Переговорашка дакъа лоаш: советски оагIонгахьара — КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Лаккехьарча Совета Президиума Председателна Н. В. Подгорне, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председателна А. Н. Косыгина, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР кхъча мехканщарча гIулакхий министра А. А. Громыкое, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР оборона министра А. А. Гречко, КПСС ЦК секретара К. Ф. Катушева, КПСС ЦК члена, СССР Министрий Совета Председателна заместителеи В. Н. Новикова, КПСС ЦК члена, СССР кхъча мехканщарча торговле министра Н. С. Патоличева, КПСС ЦК члена, кхъча мехканщарча экономически бувзамашта йолча СССР Министрий, Совета Пачхьалкхен комитета председателна С. А. Скачкова, КПСС ЦК члена, КПСС ЦК Генеральни секретара помощника К. В. Русакова, СССР кхъча мехканщарча гIулакхий министра заместителеи Н. П. Фирюбина, ДРВ-ерча СССР посола И. С. Щербакова.

Вьетнамски оагIонгахьара — Вьетнама къахьегамхой Парте ЦК Хьалхарча секретара Ле Зуана, ПТВ ЦК Политбюро члена, ДРВ правительства премьер - министра Фам Ван Донга, ПТВ ЦК Политбюро члена, ДРВ правительства премьер - министра заместителеи Ле Тхань Нги, ПТВ ЦК члена, СССР-ерча ДРВ посола Во Тхук Донга, министра, ДРВ Пачхьалкхен планови комиссе председателна заместителеи Нгуен Ван Кхас, ДРВ кхъча мехканщарча гIулакхий министра заместителеи Нгуен Ко Тхать, кхъча наха.

Вежарий доттагIаи, «Iалпо дlа-ъьа дувпар дицца кхетадеча, лег. тIарча хьалашка кинна переговораш йолча хана йийнар актуальнъь, вIашп хьынт долаш йола дупен хьалхашта юкъера проблемаш, Вьетнама Демократически Республике социализм хьалъара Вьетнамах йола Парижски соглашени лоарзагIа ца йоалийташ кхоачашъара дуъьа советско - вьетнамски доттагIала бувзамашп цхьана леладу гIуланхаша дlахо дегIаьжъуьраеп кIоарздареи деашш.

(ТАСС).

VIII ДУНЕН МОСКОВСКИ ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА КИНОФЕСТИВАЛА ДОАКЪАШХОШКЕИ ХЬАЬШАШКЕИ

Москве VIII Дунен халкъашта юкъера кинофестивалъ хьеллача дийнах дер тIара воорпал дайт из ду дерригдухеп кинокиусста хьажара доакъашхошкеи хьаьшашкеи.

«Кинокиусстра гуманизм бакъал долаш, халкъашта юкъера машарп доттагIала бохьал долаш!» яха фестивала традиционни денз кьаьстта актуально ек вай деношка, дунен халкъашта юкъера арене чIийлача тIема кнерпа машаре цхьана гIулакхаш леладе безам хилзпо тIа-тIа шьарагIа гуш дIайоаккхаш латтача хана. Керда тороиаш хьелладу дерригача доакъошка, царна культура дакъе а, бувзамаш гIоагIдарап опыт дIа-ъьа эпарап.

Кинематографа дика докхка дакъа лаца йиш я дунен тIа машар чIоагIбара, тайп-тайпарча мехкашкарча наха юхе дIа-ъьа дувпар кхетадарап тешам хилийтарап юкъе, Милпионий хьакъалхен дегаштен воздейстап ярп бокхха низ болаш я кинокиусство. Iалъмате лоархlаме да из низ гуманизман социальни прогресса, сас духовно а нравственно и вIашп вара гIулакха чуоттабар.

Опыто тешап ду, художника талант цун произведеиеи халкъара даттап, долаш дола хIаман цар бакъ хьъхьоахъан хилча, ший хана карагIдувлача исторически хIамашкара цо ший уйлап дегIакхувлаш хIча эттара дикагIа йизза хьеллалуш, дохкдуш, чIоагIдуш хилара.

Московски кинофестивале шун вIашагIкхетаро керда импульсап ялар ловра демократически художественни традицеи дегIакхувлача, доттагIалеи вIашп лоархlарен дика ндлеш чулоацача творчества.

Тайп - тайпарча мехкашкарча художникаша хьадева прогрессин фильмаша новкъостап ду хлаьп

МИШТА ХХОАЧАШДУ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ!

ТОРОНЕХ БИЗЗА ПАЙДА ЭЦАШ ХИЛЧА

Бай республикерча тресташта юкъе эгIара къонаГчарех я Экажех Исмейлий Хьажбикар кертелаттача «Чечнягазстрой» трестта коллектив, 1973 шера мартан вIашагIелларг из трест. Цхьабакъда, хIанзелхьа вай республике мettел вай мехкI а дика йойлаш я из. Уьх шера хьалхарча кIарт1ае баина дика къаьсегама толамаш дахарах Российски Федерацерча тресташта юкъе дикагIойлархь цаг хиларах тарра РСФСР жилищно - коммунальну Министерства коллеге белгалъяьккхей из.

Цхьабакъда пятилетка кхоьалгIа хоьгдамбеча шера доккхийн бехкгохкамех декхарашца пайдаца трестс болххоша. Шера планагIа 5008 эзар сома маьха гIишлой-монтажни балхан чакх я доахан из 97-ш декабре кхоачашъе, 68 километр газопровод йайла я йьхьк эксплуатайе пайла, поч 18 километр яр юрташка а юллаш. 16173 квартире газ чуйилла йьхьк, шарех юрташкарча 7173 квартире газ чуйилла лаьхьлагI цар. Уьх шера производственна юкъе яьца еза я пачхьалхенех 30 эзар сом пайда бергбоннаш рационализаторша предложени. Къахьегама обсарле заданерча лаьхьхIачул I процент лаккъе, чакхдоахача гIишлой - монтажни балхашка кIалоллар - 01 процент дохде, пачхьалхенгна планагIа лаьхьхачул совгIа бIаь эзар сом пайда бе декхарашца гIишлоа трестс колективе.

Гуш маьхлара цо тIаийца социалистически декхараш доаркхIамеи бехктохкамех да. Из дика кхетадир уж тIаийцача дийнахь я трестс кунгалоша, партгIора, профсоюзни, комсомольски организацеша, специалисташа. Еррига торонаш, резервш оарцагIа на ияьчча уж кхоачашъе низъелла хургдоаца я хоара царца. Iайн ахканеи болх бара аьттув болашца цхьатарра хьалаи деце а доахаш долI производственни толамаш цхьатарра хIилIтара, ритмично болх дIабахийтара, шу чакхлоллача хана штурмовщина ца хилийтара чакхъьа мел еза мероприятеи белгалъяьхар. Уьш тIейна социалистически декхараш мишта хкоачашду дикна тIехьожам лоаттабе болабелар трестс кулгалхоь, партийни профсоюзни организацеи. Социалистически яьца кулгалдар эргалдьяьха тоьаре дар. Пайда эцаша йолл резерваш гуча а йоьахаш царех биззаца пайда нийбе болабелар трестс болххой. БехктохкамегIара участкаша кулгалле хьожабар дикагIойла специалисташ, коммунисташ.

Чакхдаьлхаш пятилетка кхоалгIча шера хьалхара яь шу. Мишта лел тIаийцача социалистически декхарий еррига пункташ кхоачашъеллера хьажа леца хь хьатIаэтIай. Уьх шера плана канн кхо да хьалха кхоачашъе декхараш тIа ма яйлаларий трестс болххоша. Хьожаргда вай хьалхарча ах шерара производственни хьокхамаш мишташ. ГIишлойmontажни балхаш чакхдахарш хьалхарча ях шера план ханал бархI да хьалхен кхоачашъьнгахь цар. Ер шу доаделча денз вай республикерча 7130 квартире чуйилла газ. Шера тIаийцача социалистически декхарех 68 километр мара газопровод йилла иш еза я1аплелхь йиллар 47 километр я. Дlабахаяла яьх бетта юрташкарча 2400 квартире газ чуйилла хьаш яр трест коллектив, хIалта цо чуйиллар газ 2767 квартире, юрташка йилла еза газ хинна газопровод 13 километр мара яьар, йиллар 15 километр гарга я. Ах шера планагIа лаьрхIачул совгIа чакхдалъхал 69 эзар сома маьха гIишлой-монтажни балхаш. Производственни хьокхамаш шу дерригача масалаша къаьта хьахьокх шера тIаийца хинна социалистически декхараш ханал дуккха хьалха хкоачашдоккхийар.

КПСС XXIV съезда Директинаца тIа белгалдьяьккха да еррига газ чуекхача квартирех 50 процент йолл квартирех юрташкарча ярашхуийтадта. Шоашт беча балхе тIа из пункт теркаме луьш треста кулгалхошна, партийни профсоюзни организацеша. Уьх шера духьхьашца газ кхоачагIа Надтерпечный», «Знаменский», «Верхненаурский», Наурски райончера «Наурский», «Победа» яьаца совхозашка бахача маьха квартирашка. Хьалта хIанз Назрановски райончера Долаих-Юрта, шитта Малгобекски районера Юьхьера Аладиев, Даба-Юрта, СоагIанча, «Кавказ» колхозе бахача маьха квартирашка а газ чуйиллара лоьа да балхаш сихдена деш дл, ца га из чуйиллара йолла газопровод юллаш латт.

Тlалоаг1ача шера треста болхлоша лерхI 19500 квартире газ чуйиллен 105 километр газопровод йиллеп. Цох шоашт толамаш лоарх1абергиналрх дог тийна ба суж.

— Пятилетка планагIа къаьгама оьсарле" лаьхьара чотах чакхдоахача балхий боарам 70—80 процентагга кхачийта безаш ба, хIалта уж декхараш оаха хьалхарча цин шерен ах шерен дизза кхоачандадаь, — йоаг треста управляющие Исмейлий Хьажбикара. Дlаэца пятилетка тIехьажа 1970 шера деш хинначуьг шозза совгIа гIишлой - монтажни балхан чакхдоах треста хIанз, хIалта уж шера хьалхарча яьх бетта чакхдаьха гIишлой - монтажни балхаш 1970 бIарчача шера чакхдаьхаред дуккхагIа да. ХьатIадоагIача шера трестана уьш хкоачашъьнгахь управление колективо. Ер шу доладелча денз 15 километр совгIа газопровод сеть эксплуатаце дIаенна1 до. Ях бетта заданерга 3341 квартире газ чуйиллар 3581 квартире. Пятилетка хкоалгIча шера планн тIаийца социалистически декхараш хинал кIирд хьалха кхоачашъеллера йоаг1ан ях шу. Ухьа хьалхарча ях шера производственни хьокхамаш мишташ. ГIишлой-монтажни балхаш чакхдахарш хьалхарча ях шера план ханал бархI да хьалхен шоллагIча квартала задани ханал дIъ да хьалхен кхоачашъьнгахь цар. Ер шу доаделча денз вай республикерча 7130 квартире чуйиллар газ. Шера тIаийца социалистически декхарех 68 километр мара газопровод йилла иш еза хIанзлелхь йиллар 47 километр я. Дlабахаяла яьх бетта юрташкарча 2400 квартире газ чуйилла хьаш яр трест коллектив, хIалта цо чуйиллар газ 2767 квартире, юрташка йилла еза газ хинна газопровод 13 километр мара яьар, йиллар 15 километр гарга я. Ах шера планагIа лаьрхIачул совгIа чакхдалъхал 69 эзар сома маьха гIишлой-монтажни балхаш. Производственни хьокхамаш шу дерригача масалаша къаьта хьахьокх шера тIаийца хинна социалистически декхараш ханал дуккха хьалха кхоачашдоккхийар.

КПСС XXIV съезда Директинаца тIа белгалдьяьккха да еррига газ чуекхача квартирех 50 процент йолл квартирех юрташкарча ярашхуийтадта. Шоашт беча балхе тIа из пункт теркаме луьш треста кулгалхошна, партийни профсоюзни организацеша. Уьх шера духьхьашца газ кхоачагIа Надтерпечный», «Знаменский», «Верхненаурский», Наурски райончера «Наурский», «Победа» яьаца совхозашка бахача маьха квартирашка а газ чуйиллара лоьа да балхаш сихдена деш дл, ца га из чуйиллара йолла газопровод юллаш латт.

Тlалоаг1ача шера треста болхлоша лерхI 19500 квартире газ чуйиллен 105 километр газопровод йиллеп. Цох шоашт толамаш лоарх1абергиналрх дог тийна ба суж.

— Пятилетка планагIа къаьгама оьсарле" лаьхьара чотах чакхдоахача балхий боарам 70—80 процентагга кхачийта безаш ба, хIалта уж декхараш оаха хьалхарча цин шерен ах шерен дизза кхоачандадаь, — йоаг треста управляющие Исмейлий Хьажбикара. Дlаэца пятилетка тIехьажа 1970 шера деш хинначуьг шозза совгIа гIишлой - монтажни балхан чакхдоах треста хIанз, хIалта уж шера хьалхарча яьх бетта чакхдаьха гIишлой - монтажни балхаш 1970 бIарчача шера чакхдаьхаред дуккхагIа да. ХьатIадоагIача шера трестана уьш хкоачашъьнгахь управление колективо. Ер шу доладелча денз 15 километр совгIа газопровод сеть эксплуатаце дIаенна1 до. Ях бетта заданерга 3341 квартире газ чуйиллар 3581 квартире. Пятилетка хкоалгIча шера планн тIаийца социалистически декхараш хинал кIирд хьалха кхоачашдоккхийар.

КЕРДА ЦЕХ

Хlара денна тоалуш, хозлуш йоагIа къона город Магlалбик. Кастта болх беш йолча предприятенга тIехкетарша Пушкина цIеп1ача участке улла керамически изделеи арахецар1йона цех.

Хlанзле дIвотталлй обажига йолл оборудовани, пIаьрсски стелляжаш, электрически пишкаш, шаровые оаллаи йолл масса кIийчьо мелзинаш. Иштта дIаотталлй смешарователь лаьрхIа шкафаш, книча и душевой.

Хоза кIийчьеш художникашта лаьрхIа цIа а. Наха дика къаьхьгара деррига хьалаш долаш да. Салаг1ата а цIе уголкое а. Болхлоша мукъа ха пайдаеи сакъердамеи дIахьорйолаш уклаза да деша керда газеташ, журнаьш, хьажа телевизор я.

— Лоадамбоаца да де дисар— дошш цеха — начальника Куркиев Iалихана — дIаотгае еза я трансформатор, ламе электропровода я хьатIуйлла езаш, иштта кагиЙ балхаш чакхдьа1ча цех кийча я. Уж чекха чакхдаьхара деррига я долаш да.

Хlанз уьх сахьате кийчон балхаш деи ба болххлой. Шоай деррига хьинар, говзал тIанхийта къаьгамаш ба уж керамически изделеш арахецар цех сихгIа эксплуатаце дIаяьара. 15 июле керамически заделей хьаьхара парти арахеца дага я цеха коллектив.

Д. КАРТОЕВ.

Оаха яздьачун лерагIа

Уьх шера 12 июне арадьлаьнча «Сердало» газета тIа кепатехкар «Оьсара пархIато синаь» хьина корта а болаш рейдан бригала материал. Малгобекски районера «Ингушский» совхоза хкашкара хкоачашбоаранаш дувцаш яр из. КПСС Магlалбика горкома секретара нов. Барахоева иу гIуларах ух тайпара яьду редакцера:

«Сердало» газета тIа 12 июне ярашнача рейдан бригада материала тIа дувца хкоачашбоаранаш «Ингушский» совхоза кхашкара хинначуьг бахьхнар дIаэкIе КПСС Магlалбика горкомо. Парте Магlалбика горкомен совхозан парткомен заседанеика йиллеп из. Уж хкоачашбоаранаш бахьан долаш «Iоагlга бехк бац» совхоза керттера агронома И. Гандалоева, керттера инженера В. Катиева, № 3 йолча бригада бригадира Ю. Цечоева, шоллагIа отделене агронома А. Алероева, хкоалгIча отделене № 8 йолча бригада агроном-бригадира Х. Коригова.

Хlанз 3000 гектар хьажжIашта шозза кулътивацин 1500 гектар хьажжIашта минеральни удобренеца подкормиен яьл. Еррига дIайина хIаманн механизированни звеношта тIа а «Iоагlга», «Iаьта куыг-кара» йолаш деш а я. Совхозе йолаш йолча 35 комбайнаи жатканаш бокъонца ремонт яь яьнай.

ТIЕХЬАБУСАРАШ ХИЛА ЙИШ ЯЦ

ЧIОАГIБЕ ПЛАНИ ДЕКХАРАШИ КХОАЧАШДАРА ЛОАТТАБУ КЪОВСАМ

Июлерча пятилетка кхоалгIча шера хьалхарча ях бетта товарни продукцин ахкеларан цунна реализаци яреи план ханал хьалха хкоачашъьнгахь Нохч - ГIалгIай АССР — промышленносте. Планал совгIа ара а хийца реализаци яьй 7465 эзар сома маьхерча тайптайпарча продукцена, шу дакъе йIаьаь совгIа дукха ярахийна. Бейзин, минеральни дьятташ, нефтебитум, парафин, тайп-тайпара химически продукташ, вIашгIкхета аьшкабетона конструкцеш, кIирп, макаронни изделеи, кхьйола кхачан продукташ.

Уж кхьагсгама толамаш дьхьал республика промышленносте кхьагсгамхоша хьинар хго ца деш кхьагсгарах, хьалхарча аргIана шера плани шоай социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдара тIагIерта къовсам доаттабьяьча яьх хьалха латтача колективаша. Къахьегама вахте а этта толамца ях шера план кхоачанъьяй «Малгобекнефть» «Сунжанефть», «Горскнефть», «Октябрьнефть» мехкадьттен газн бовзача управленеи, «Гроознефтехимзаводы» объединенне предприятеи, къаьстна химически комбинаташ, Н. Аинсимова цIерагIча Новгорошенски мехкадьтта чакхдоахача завода, нитта «Трансмаш» завода, Гудермески медико-инструментальни завода, гIишлой материалийн гIишлой - индустрен Аргунски комбината, Шалински Веденски лесхозой, Назрановски мельзавода, кхы дуккхача предприятей коллективаша.

Кхетамга чурча резервааех пайда а эцаш, иу предприятей колективаша планагIа лаьрхIачул совгIа эгIара дукхагIа продукци арахийцай.

Республика промышленносте дегIабовлена дахьа къаьгамга тодамаш кхы а дикагIа хургдар, нагахь санна еррига предприятеша яхье хьалха латтача коллективаша санна ритмичнон тешамен болх а бен проиводственни планаш кхоачашъ яьлера. Хьалахете а дуккхача предприятеша тIагIерта къовсам доаттаббан планаша а IIайна социалистически декхараш толамца кхоачашдар. Еррига республика хьайпача промышленносте юкъера хъокхамаш яйса йале а дукха предприятеи я хIара бетта план кхоачаш ца еш.

Масала, 1973 шера яьх бетта бовча балха итогаш йина тIехьажорш — хлопчатобумажни тканех 1 процент, цар паччахьалхенна дIа ца душ йиеай 5,7 миллион сома маьхерча продукци. ЭгIара тIоагIагIа тIехьажаеш йолл предприятей кепатох уьх кIал.

Белгалдоккха деза да: яьх бетта балха хкоачаш ца яьчарех дукхагIарах йихьаи бетта тIехьаййаца Iеш яь, царна тIадуьсаи дока паччахьалхенех декхар дукхагIа хулаш латт. Хьалахьа аргIана яь декхар дукхагIа тIадуьсаи латт Ермоловски хьу чакхйоахача комбината, Старопромысловски кирпишкаш еча завода, кога гIирс беча фабрика, кхыча предприятеша. Цу предприятей кулгалхошта дукккхаза критика яьй, цхьабакъда цох е йоагIаш болха хьводаш яьш цар, тIехьабусийга дIадаккхара де доаттаР дIь даш, деррига болххой оарцагIа бакъабаь производственни планаш тIайца социалистически декхараш толамца кхоачашдара.

Ховш да материально - техничеси Iалашо оIга во лелар бакъан долаш промышленни предприятей бакъа тIа дукха хьалонаш пийлуш хилар. Цхьабакъда, республикерча кхоачашдара предприятена яшаю уж халонаш, кхетамга пайда эцаш чурча торонех, къаьстам кхетамга вIашгIехьбаккхара, керда, прогрессивни мел дар производственна юкъъеьхьарах лакхьо къаьгама оьсарле.

Тlехьаоьсача коллективай кулгалхоша бекхаза бовлара тайптайпара бахьанаи уьяталу, балха тIа сухьл бан, йоагIаш йола инициатива дIайолаяп, деррига болххой оарцагIа бакаи производственни хьокхамаш тоодара. Цунна тешам деш да лаи кхоачаш ца ери тIелъаюсш болха дукхагIа предприятеша къаьгама оьсарле соазка уж хана хинначуьг лохагIа хилар. Къахьегама оьсарле лаьхьара план 40 предприятеи кхоачашъьнгахь, из бахьан долаш республике еррига промышленносте къаьгама оьсарле планагIа лаьрхIачул лохагIа я, из гIуларх сихха оарцагIа вала вешаш да.

1973 шера тIаийца социалистически декхараш кхоачашдаргата лоаттабу тIехьожам: яьоагIбе бе за, хIана алъа социалистически декхараша пятилетка кхоалгIча шера планн тIаийна кхоачашъьнгарах дукккха дахьке тIайна да пхе шера планн ханал хьалха кхоачашъьяр.

Из бехктохкаме декхар толамца кхоачашдара промышленносте боллхой декхарийла бе чурча регIервазе тIасца пайда эца, тIагIерта производство эргашца, ламан гарда тIа къаьгама вIашгIехьа а болккхаш цаладдаш къаьгама оьсарле лаккъе.

Боохама кулгалдой, партийн, профсоюзни, комсомольски организацеи декхарийла я предприятеи болх хьетамца вIашгIехьа а баьк-ха из ритмично дIабахийта, хIара цIехо, участка, хIара болххоша планован заданеш хкоачашъеллера гIуларх вIашгIехьаккха. Яхье хьалха латтарашта тIехьа хьуддаля, бехказа бовла гIертарашта цIенхаштта бехк бе беза.

Парте горкомаш, райкомаш, советскин профсоюзонни организацин коллективай производственни гIуларх хIоагIагIа довза хьажа езп, балха тIа кхоачашбоаранаш нийдолийташ бола кулгалхой шин хIинаьхь нийбе безп, планаш хкоачашъяра даькъе царгара доаттар цIенхаштта хьадеха деза, тIехьа предприятенга эшаш долаш нехьостаа а деш, уж тIелъасарйбоча гIуларх де деза.

Дlадоаледанаш шолллагIа ях шу, балха тIа эгIара бехктохкамегIара хлагIеп йолл яь. Ер шу толамца чакхдаккхара, чIанъезьа деррига инзаш оарцагIа лаьхьа хIинар кхо да деш къаьхьга деза еррига коллективаша, къаьстга паччахьалхен декхар тIадисаг а дьяг-ташъ Ударни къаьгама пахта дIаэо хьош я, хIалта хIара кхолектив, хIара болххо из сийленна дIайха паччахьалхен планн тIаийца социалистически декхараша толамца кхоачашдаргата.

1973 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА АХ ШЕРА ПРОДУКЦЕНА РЕАЛИЗАЦИ ЯРА ПЛАН КХОАЧАШЪЬЯЦА ЭГГАРА ТIЕХЬАЙИСА ЙОЛА ПРЕДПРИЯТЕШ.

Предприятеш	директор	партогIанинаде секретарь	план кхоачашгора проц.
«Старогрозиефть» НГДУ	К. И. Ивинский	А. Д. Горепекни	96
Грозненски газ чакхйоаха завод	В. М. Зибарев	В. С. Трунов	97
«Красный молот» завод	Г. Н. Веденко	Ю. П. Кузнецов	99
Мебельно - хьун хIамаш ю «Терек» фирма	А. М. Арсенюк	Н. И. Федошкин	94
Ермоловски ДОК	А. Х. Кадиев	Ш. А. Султыгов	86
Моттигерча промышленносте министерства столярни изделеи завод	В. С. Бельский	Д. Давлетмурзаев	94
ГIишлой материалаи № 1 йола комбинат	Т. А. Бушагина	Т. А. Шепкина	95
ГIишлой материалаи № 2 йола комбинат	ханна декхараш кхоачашдер В. В. Чичук	А. Б. Махаиев	95
Старопромысловски кирпишкаш ю завод	А. Ю. Исмаилов	О. Д. Бутова	84
Ермоловски лесгермхоз	А. Я. Марзиев	Д. Дашаев	61
Сунженски хьукъобинат	М. Ф. Воеводини	А. Н. Каюта	81
Ачхой - Мартановски лесхоз	Ю. Ю. Мизиев	П. И. Собинов	59
Кога гIирс бу фабрика	А. Х. Мурадов	И. И. Тарабрин	90
№ 4 йола мехкадьтта завод	М. А. Ахмадов	Я. Д. Ирбагиев	99
Комплетресен фабрика	В. Г. Герасименко	А. В. Любанова	78
Йий доаккха завод	Ш. С. Халидов	А. У. Юнусов	97
«Ачадукъ» яха минерални хIиттадуьзаводе	Р. М. Арчаков	А. Х. Бахмурзиев	94
Дуьлх доаккха комбинат	И. В. Полушкин	С. С. Ибрагимов	99
«Орджоникидзевский» совхоза промпункт	М. А. Далаков	А. Х. Мукаиев	90
Шелковской маслосырзавод	В. В. Ткаченко	—	83

КРАСНОДАРСКИ КРАЙ. Северски района «Заветы Ильича» яхача колхоза механизатораш цIьоагIга ялат чуэнаи ба, Цу балха кхашка арадирбе 35 комбайни 18 жаткеп.

Колхозо уьх шера паччахьалхенга доаккарга яьх яэар тоин ялат. Хьалхарча юхьеро а хьахьокх юкъера лаьрхIара хIара гентара тIара 40 центнер муьх баргхилар.

СУРТА ТIА: гурахьа дIабийна муьх чуэнаи латт.

Е. ШУЛЕПОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Дош кхоачашдергда

«1973 шера халхъбоахама план ханал хьалха кхоачашъера промышленносте, транспорта болххоша Ерригсоюзни социалистически яхь йоаржаяра» бола КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК социан чIоагIа къовлбалъбаь хьаллабацча Назрановски райпромкомбината коллективо дош дIеннад производственни план ханал хьалха, I ноябре кхоачаш а ян планал совгIа хьа а ян 150 эзар сома маьха продукцена реализацин е.

Уьх хьалхадьнача ах шера яьча итогаша хьалхьох райпромкомбината болхлоша толаме шоаш денна1а дешагIа лоарх1абелгра. ПланагIа 567 эзар сома маьха валовни продукци кхаьо елача хьалхр 620 эзар сома я, вешта аьлча план 109,3 процент кхоачашъяй. Продукцена реализаци яра хьокхамаш кхы а дикагIа да. Пхе бетта план 118,3 процент кхоачашъяй.

Кхы вогIа доацаш чакхдашнад продукцена реализаци яра ялх бетта йола кхоачашъьнгахь. Гуьа-кхаш а. Шн-кхо ди ханал хьалха 107 процент кхоачашъяйар из. Потребителаша июль чакхбалалельа йIаийбиа предуиор 77 эзар сома маьха я, из лаьрхIачул итт процент дукхагIа хул.

Иштта тIехкхоачашъяй къаьхьгама оьсарле лаьхьара ялан а. План 75 эзар сом долча пхе бетта баь пайда 82,3 эзар сома маьха я, е проценташа лаьрхIача—110. Июль бетта яила дерхIа пайда 28 эзар сома ба, план 25 эзар йолча.

Райпромкомбинате яьржача специалистически яхье хьалхара мотгIар лелаю Барсукински тканни цеха коллективо (вокккагIвола мастер Погоров Идрис). Производственни заданеи бетта - бетта кхоачашъеш хьайоагIа из цех.

Дика къаьхьгари я Экажжхогий-Юртара цех а (вокккагIвола мастер, райпромкомбината партгIорганизаце секретарь Угурчиев Мухарбик). Къаьхьгаме хьокхам телараш ба болххой Сакалова Аминат, Куркиева Iашат, Угурчиева Мадинат, Кащиева Лейла, иштта къьбаган.

Н. СМИРНОВ,
«Ленина нях» газета редактора замесгитель.

КЪАХЬЕГАМА ТОЛАМАШ ДОАХ

ПИСЬМОЙ ОБЗОР

«Сердало» газета редакцера духха письмош яздуьу республика промышленносте, юрта -боахаме, яхьча учреждеишка, организацеишка къаьгача наха. Цар дувц тхога шоай къаьхьегамах, вахарах, цхьаьйолча моттигашка ийслуьа хоачамболарех. Иштта хIанз а вайна юкъе нагтахьа ийслу зуламера хIамаш дIадахара гIо дехаи йола моттигаш. Хlана аьча, советски наха дика хов вай хьажгара Коммунистически партге гIонча — пресса массага а шоай оагIув хьалладуьа кийча йолга. Царех дуккхагIарш оаха газета сигIоиаш ца кепатех, кепатоха - вIашгIехь ца доалаш дисача цхьадарий керттера чулоацам бувпаш газета обзор ю, вожаш де дехаи де ана партийн, советски, кхыча организацеша дIадохьийт.

Масаза, дика хьийса ялат хIанз сизбена чуэнаи ба Шаьпа райпон юрта болхана къаьхьегахой. 1973 шераера ялат чуэнарех юрта боахама продукташтта заготовка ярахн йола КПСС Центральни Комитетера ССР Министрий Советех соцан къоабалабь хьал а лоацаш Шаьпа райпона ялат чуэнаи йола колхозаши совхозаши пхьадаш электроэнергета Iалашъера дола социалистически декхараш тIа а йIца хIанз ший дош толамца кхоачашдеи я «Гроозиегро» Шалинска эксплуатационни участка коллектив, иду участка начальника н. и. Анзорова, партгрупорга заместителя Ахмадова, профгрупорга Сулейманова.

Тlайийача социалистически декхараша бекгадьякккхача тайпара хьатташкеи ялат дIачуийдеча пунктаишка цхьадаш электроэнергин хIанзлеш йола тха, аьша яьду цар дIахо.

Шура яккхаран из паччахьалхенна йолаш деш а я. Ханна дика къаьхьгара деррига хьалаш долаш да. Салаг1ата а цIе уголкое а. Болхлоша мукъа ха пайдаеи сакъердамеи дIахьорйолаш уклаза да деша керда газеташ, журнаьш, хьажа телевизор я.

— Лоадамбоаца да де дисар— дошш цеха — начальника Куркиев Iалихана — дIаотгае еза я трансформатор, ламе электропровода я хьатIуйлла езаш, иштта кагиЙ балхаш чакхдьа1ча цех кийча я. Уж чекха чакхдаьхара деррига я долаш да.

Хlанз уьх сахьате кийчон балхаш деи ба болххлой. Шоай деррига хьинар, говзал тIанхийта къаьхьгара цIеп1ача участке улла керамически изделеи арахецар1йона цех.

Хlанзле дIвотталлй обажига йолл оборудовани, пIаьрсски стелляжаш, электрически пишкаш, шаровые оаллаи йолл масса кIийчьо мелзинаш. Иштта дIаотталлй смешарователь лаьрхIа шкафаш, книча и душевой.

Хоза кIийчьеш художникашта лаьрхIа цIа а. Наха

Дlаяхача замах юхедисача воча гlулаккхашта духьала

ЮРТАЦАРА БУВБОХАРГБА ХАРЦАХЬА ЛЕЛАРАШ

Долакх-Юрта бахача наьха сходера

СУРТА ТIА: сходе гулбенна нах.

Цхьаь хана низ болаш хиннача Гlалме йист дIа а лаьца юстара, сатийнача уьш Наьсарера Iамира Долакх - Юрт. Уьгахэ я хIирашкахьа этгара юхехьа йоца родина1арап. Гlалме лаккача берда тIара къьсто бIаргlагу ваI дашьа дахьха хIирашкахьа долха наьсьа таханган. Бакъо-йоазхIо къайладаза уьш хIанза а.

Наьсаре духха яц иза саша хIирешца, кхыча къамаюца духха йиша-воша долаш юрташ. СССР-а Лакхенахарча Совета депутат, доярка Тимурзиева Роза я я хIирий йиший йоI. Итт къамах бола нах бах укъаза, тайп-тайпарча къамий нахах бьаьна тIъаь итт совгIа дешхал бах. Цу дешо божбо лу цох интернационални юрт я, ала.

Сий долаш да цун истори а. Гlалгlашкахьа Советий Iаьдал дсаккхача граждански тIема шерешка этгара хьалха моастагIчоь духьельтатгарех я из. Чурташа, аламбекъашка кхаьлай нун аренаш. Дийна наха мо дагIа моастагIчун гергах уж Iолийтача сотгIа тедаь йоккхий кхерий. Клубе, школе, массанахь а хьалдоахь пу тIема алап деношка вай тахане бахьан бойнарий сурташ. Дукха ба уж—бойна а дийна а. Цу йIаьхача списка юкъе а тоьал я тайп-тайпарча къамах болча наьха тайпан пIераш.

Цар лийхача, цар хьийхача наькъ тIа бахи, В. И. Ленина кхийдаь интернационалним воиал шоай вахарца - лелорца чоаIлге гIерт юрт-тара нах. Байнача дуккхача къамий тIемахошта дегIа докхка пачментик дегIача юрта ара кастката хул доккхий революце сийна хетадаь пIейш, митингаш. Кхыча моттигашкара духха хъаший — тIемийн кхъьгамен ветеранаш гулду шига.

Доккха доттагIал хоттаднаш Долакх - Юрта хIирашкахьарча Зильги яхача юртан юкъе. Цахадаь шоайла дIа-ъъа новкъостан ду пигарча Дахархоа гIерташ колхозон цу вай ювшача юртарча «Октябра 40 шу» совхоза цIьаьлагIча отделеней. Хьаьта школаш-м шоайла хоза а енна йоаьх. Шлкоаь а хьалех пIерна юкъера доттагIал, хьоашал.

Цу революце шерашка моастагIа гера па латаш бисарех дукхачар гитлеровски Германе вай мелкаша тIом долабIича цIьаьхьа я топаш бе а ехка йиззз дIахайтар Даьхенчара шоай мутIаьхьал. Биплал долакх - юртхошта цу шин тIема алах чекхъа а баьнна. Тахан а тоьал вахар хьокхаме тIебIаьна доша къонахий Тимурзиев Исмаiал, Дагрбекоев Андаръа, Маккиев Аюп, Гелисханов-Махьмад, дукхха кхIбарша.

ТIехь - тIехьа хозлу, кийчлу, дегIаух Октябра маьлхо сийрлабIаьхьа революционни Долакх-Юрт. Белгалгlар гайдаь нах аьлкал бе а белта пIи юзза лоалаоI кхуьрзра эрга юхехьа йоца родина1арап. Цеибаргбар пIагIа бусбоагор гIаргlагIча. Хlэнз кхий уу а тIехьа тоьа тесташ хечоь пIераш кхею пар. Тоаделла, беркатах дIза да кхаш уж шера а. Пачча-хьалхечна алат дIалалара шин планаш тIехьаккха лерхIаш я отделене коллектив.

Шоай Октябра 40 шуо яхача совхозе хеза на Iеш ерригача районе шераш хеза кхай говзанчаш духха бе укъаза: Гелисханов Ювсап, Кулбужев Бемболат, Маккиев Висангирей, кхыбола йоккха опыт йола механизатораш. Иштта паха сий деш бе доярках вай лаьхьа а йийца СССР-а правительства член Тимурзиева Роза, Даурбекова Зина, кхыбараш. Дукха ба укъаза нъахьегашца, хьаьнаIча ваxорца шоай сий, юрта сий дахка лоаттадеш бола дика нах.

Тахан кхийнача наьха йоккха интеллигенци я юрта. Коммунистически кхетам, культура юкъеъъуьз цар тахамарча наьхара. Республикерча пропагандисташта юкъе дIакгIчарех лоархIаш ва институт яькхха агроном вола коммунист Яндиев Халит. Дикагlа бола культура пропагандисташ ба хъехархоа Гатагова Заира, Акиев Мурад, библиотека заведующи Долгиева Фатима, кхыбараш.

Районна центра гlаьна яле а берригача меккана юозанена я из юрт. Телевизорий антенашца кхаьлад укъазарча шIеной тхоьнаш, радио я хIара кIагIа, почтальона Бедюкиева Мариэс хIара денна заьр совгIа газеташ журналаш диадекъ юрта. Дийша вабина, е деша вагIа сар воацап цIа дац.

Хlара шера 1000 гарта бола кIаьнкана биIнташ школе наькъа боах долакх-юртхошта.

Кхи фу шо, фу тоъап наха? Шорта хьабе болх, хьаде хIама, сецца, ший кхетам лаьхбе моттиг, салаIа, саьнгерда - муькъал. парглате, Iаьлама-хозал — из дерриг а долаш да. Бакъда, КПСС обкома Х Пленум болгалдаьлча тайпара цу ерригача парглатох бизза пайда а эцаш, шийгара доаглар юкъарча вахара, балха, наха дIа а луш бахаш болча наха новкъостан пIераш. Цар хьаьна укъаза а. Уж гIулакхаш леладераш ба балхах удаш, атта сом лехаш хьувза туенайдаш, спекулянташ, кхелахой, кбусабба вехаш ма-дарра хьаш таханарча заманна, сердала куьгI духьалтувзаш, шоашта тIехьабаргбараш лохаш, шоай уйла, нигат кхичар кер чу хlачийта гIерташ лоаттадеш.

Цу гIулакха, цу воча наха саготдаь, цар гулбеш ба тахан укхазарча клубе гуллуш латта нах а. Уйлане баьс ба уж, хьаде Iаьлаьнна кер чу, новкъа да царна таханарча вахара чам боабеш бола нах шоашта юкъе болаш. Юрт IашагIкхетгата, юрто дувзаш ва новкъа ховрша уж пIерна, таханарча денга ца тоь гIулакхаш наха мел Iаткъ.

Маца кхоачалургIолаш да мавцие йодача кхаьгача бохам бен шин урдуш доаделла, Iаьлало пийсде деза гIулакхаш кхелашка ухийтlача, советски закоиан телхаделга, пIеннан лехнига, йовсарал деладу нах Iаьлах хьуьйла га? Царна а кхьалоча хаттарашта а хоадлм боллаш жоп дала а цу хьакъьехьа дIахо шоаш де лерхIар болгалде а гулбенабар долакх юртхой шоай йоккхача сколе. Шинх кхо бIаь сар чувоалш йола шоай клуб тоьшIар царца. Йовчан юкъе иккха мара юрта ара вIашагIкхета а бенабар.

КIоарта уйла ем лалийгIар наха района газета редактора нов. Даурбекова шоашта «Советский Социалистически республикай Осетии довзтьеш иит шу тIаьхьарчь КПСС Центральни Комитета Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева яьча докларда маяхкара иделйно - политически, интернационални убаш. Кхыбараш кхетабара декхарех» авьца ньча доклада га. Цу тIа дувзача кхоачамбоацаратта, пIрчача дIаяхача ца вагIа оалаех дувзадена долча гIулакхашта ше-ше бехктокхаме хетар хIараненна, дагаухар шоай юрта ниIсу - цхьаьна зуламан, хьлаехетарашт, довнаш, наха юкъе цабеам уьттабу хариаьъа бьаьна нах.

Тахаънрча заман этгара новкъатIа дола гIулакх да пхьа лехийга. Хоош да, саг вийнача сага советски судо диъза таIазар долга, дIаъъа закона дIаалаца из бехктокхаме оийца. Хlаьта а пхьа а дог Iаьбiи цхьаболча саг веннача цIеи, тайпан. Ширача къьзача заманга болх уж, зулам даьр лаьца вале а вийхха вале а бе-башха на хеташ кIал гIолла пхьа дIаъъьв. Докха зе дсал цу гIулакхах наха, юрта, Iаьдала. Шоайла цIьаьн метода тIа тух-сиска даа Iолоийта, цхьаьна моттиг балха отта, шоайла оийца бIарахъьажа йийш воацап ба Гелйсханоевн Долгиевн, Шовкалоевн Батыжевен, Дахильоевен Акиеп, Чемурзиевен Долгиевен тайпаех бола нах. Озадетна Iадсаьх санна латтт царна юкъера гIулаех из зулам даьрап чубехка а зур хIина о духха ха-зама йоллаше а, Iаьржа уйлаш, Iаьржа ниаташ хьалха а тувсаш Iаьдала законан телхаделга, юрта, къьмаи сий ца айдалийтар деций из? Во сий ца дIадолийтар деций из? Во дар давла, харцаьха гIулакхаш леладеча нахаиара ийгсхал лехаш цхьа хьед я — советски халкъа суд. Кхыйола кхед, кхыдола «закон» юкъе даха бин болаш дац.

Наха чIоаIга Iатъкаш я фунна-Iа дьь а ше, ший боахам хьалбаьлчахьа кхыдолча юкъарча, юрта, межка гIулакхаша хьаьт доацап йола цхьабоача наьха оамалаш. Цхьаккха закона бокъо йоацап Iаьдала ца хоаттап шоашта доаглачул совгIа 15 гекгар совгIа чулаьца даьлча гучабIаьнад уклаза. Аксаков Азматгири совхозе болх бенн ваш. Бакъда, ну юрта бахача наьхаца дукхагIа дакъа-м деза цуьн. Ах гекгар совгIа я цуьн бенн. ЦIа, боахам ба. БIаьсти йоаллаше а дIанкхе гаьнна дIа а наха «Iаьха сом» а дахьаш цIавоагIа гурахьо.

Тайп-тайпара гIиллакх ашарца пIеннан пайдаперча бахах кхехкъаха наха шолг боахам шеррбара, бIаьний бара. Газпком Гире йоагIачул дукха йоккхагIа бен хIдарал совгIа кхы а б бекан кхаба вIашIтехьйоал совхоза, наьха чотах. Кха юккъе трактор дIа а кхесса «дIаьха сом» дакъа кхаччаьхь геттара суграванна хьувз яхаш, тIуьгIа из юрта. Иштта доахан кхедеш, дохкаш шоашта болча пайдена бахаш ба Долгиев Мухарбик, Ахильов Ахьмад, Джандаров Бекьхан, Ахьмадов Ахьмад, кхыбараш.

Араьхара «ьърдехьара а аьттехьара» а сомаш гулдеш лелаш болаш ца юртара 60 сар хIаьика, фермашка хIаьта балхах ца боларе мел-лаша дуггбар совхоза, мел-сий дергIар цар шоай наха юкъе. IIIагIа, ший дездача тIа а вокъа хьаьца хьаьнаIча ах сом хIаьта а пайдаоагI а ма дий «ййс доам тIехьашка» ухаш доахача сомал. Цу тIа да тIера вьаьна дезал харцаьха боалаш, зенаш, уьлаш деи дукха моттигаш а пийслу.

Йоккха новкъарле ю цхьаболча шоай дезал дешарех-боахача наха а. Шоай а бабде пIеспб уж шоай хаьа. Пийса хет цIарна шоаш леладер. ТIехьаДжса хьаькъал цIакхха а хиннадац эмаиша хьаувш.

Таханар зама—дийшача наьха зама я. Дувеп цхьаькъаба зама я. Кхо класс а йккхалехь дешарех а ньа шоаш цIагIа Iохоийшача бийнташта фу Iомаде гIерт, мIагIа ваxара нах кийбе гIерт Осмиса Татре, Кулбужев Макшарин, Даурбеков Висингири, Озцоев Висит, - кхыбараш? Ер кхоалагIа шу ма дий цар уж школах кхоачашбе...

Кхаман, дерригача советски вехара новкъа дола гIулакхаш дувца, шоашта дагардар ала гришуна тIа бабIар бабIар дола, деахан наьх, истий, мехкарий, пенсионераш, кхыбола цу воча гIулакхаша дог лаздоаха нах.

Дика вIашIтехьбаькхаб тха школе дешархоша юкъе бен болаш атеистически болх.

— Цхьабаьхьа, — йоах дIахо нов. Шакриевас, — тха юрта бохаш да шоай бераш дешарех доахаш бола дай-ноанай а. Царех ба Кулбужев Мамедарп, Озцоев Висит, Тимурзиев Iаьла, кхыбараш. Барт кхаес а яккхачех шсай бераш шIагIа сопадаьл цар деша ца дешIийтан. Иштта дукхача дIаьа-новкъаша шоай вIашIгашка дакъа лаьпийтар художественни самодеятельносте а. Белгалдаккха деза; тха школе спорт залеи, методически кабинеташ да хIаллр, школа хоа бератаца юкъе спортивни яхьаш лелаяра чоаIга готта да. Цу кхоачамбоацараша а дикка Iоатъкаьм бу тха балха.

Царех ба Гелйсханов Iабазбика Султан, Шакриев Атабе Iумар, Гарабиев Сулгани Iаьлиев, кхыбараш. Нагахь санна бIь беттa чуьз уж балха дIа ца оътте, тIакъха законо маяххара бехктокхаме озаргба къьсторга тIера боацьа-раш. Ала деза, вай фонд йах шоашта болх лоатташ къьстера уйла йолаш болга.

Иштта ала доагIа, паспорташ доацаш бахаш бола нах вай юрта-та геттара дукха хIара. Дукха ха йоаццаш оаха техпар паспорташ дараши доанарашн мелаб. Дитъ бIаь ков-карт да юрта. Хlаьта таханарча дийнаьха паспорт доацаш 115 сар ва. Хlара советски сага ялап Iаьдал паспорт.

— Къоалагlа даха мегаргlагу берш, — яхаш дуьш участкови инспектора. — Генарашн, хьажкIаш чуэдуча хана геттара дукха берш хул хгашка, къьстера геНараш чуэчуа хана. Зуламаш дIаЬяха деза. Зуламаш дерашта—къьстера хургбаш.

Царех ба Гелйсханов Iабазбика Султан, Шакриев Атабе Iумар, Гарабиев Сулгани Iаьлиев, кхыбараш. Нагахь санна бIь беттa чуьз уж балха дIа ца оътте, тIакъха законо маяххара бехктокхаме озаргба къьсторга тIера боацьа-раш. Ала деза, вай фонд йах шоашта болх лоатташ къьстера уйла йолаш болга.

Иштта ала доагIа, паспорташ доацаш бахаш бола нах вай юрта-та геттара дукха хIара. Дукха ха йоаццаш оаха техпар паспорташ дараши доанарашн мелаб. Дитъ бIаь ков-карт да юрта. Хlаьта таханарча дийнаьха паспорт доацаш 115 сар ва. Хlара советски сага ялап Iаьдал паспорт.

— Къоалагlа даха мегаргlагу берш, — яхаш дуьш участкови инспектора. — Генарашн, хьажкIаш чуэдуча хана геттара дукха берш хул хгашка, къьстера геНараш чуэчуа хана. Зуламаш дIаЬяха деза. Зуламаш дерашта—къьстера хургбаш.

Доттагlал—вай низ

— Сона дагадоагIа Долакх-Юрта тIом хинна, — ишта дIаоладаьр ший кхаьмаьл персональни пенсионера, граждански тIем тIа дакъа лоайаш хиннача **Гелисханов Хьасана,** — бархI дийнахьа лаьттар из тIом. Берсахар сотгIа я цуьн бенн. Цхьа, боахам ба. Бlаьсти йоаллаше а дIанкхе гаьнна дIа а нахе «Iаьха сом» а дахьаш цIавоагIа гурахьо.

Тайп-тайпара гIиллакх ашарца пIеннан пайдаперча бахах кхехкъаха наха шолг боахам шеррбара, бIаьний бара. Газпком Гире йоагIачул дукха йоккхагIа бен хIдарал совгIа кхы а б бекан кхаба вIашIтехьйоал совхоза, наьха чотах. Кха юккъе трактор дIа а кхесса «дIаьха сом» дакъа кхаччаьхь геттара суграванна хьувз яхаш, тIуьгIа из юрта. Иштта доахан кхедеш, дохкаш шоашта болча пайдена бахаш ба Долгиев Мухарбик, Ахильов Ахьмад, Джандаров Бекьхан, Ахьмадов Ахьмад, кхыбараш.

Араьхара «ьърдехьара а аьттехьара» а сомаш гулдеш лелаш болаш ца юртара 60 сар хIаьика, фермашка хIаьта балхах ца боларе мел-лаша дуггбар совхоза, мел-сий дергIар цар шоай наха юкъе. IIIагIа, ший дездача тIа а вокъа хьаьца хьаьнаIча ах сом хIаьта а пайдаоагI а ма дий «ййс доам тIехьашка» ухаш доахача сомал. Цу тIа да тIера вьаьна дезал харцаьха боалаш, зенаш, уьлаш деи дукха моттигаш а пийслу.

Йоккха новкъарле ю цхьаболча шоай дезал дешарех-боахача наха а. Шоай а бабде пIеспб уж шоай хаьа. Пийса хет цIарна шоаш леладер. ТIехьаДжса хьаькъал цIакхха а хиннадац эмаиша хьаувш.

Тахаънрча заман — дийшача наьха зама я. Дувеп цхьаькъаба зама я. Кхо класс а йккхалехь дешарех а ньа шоаш цIагIа Iохоийшача бийнташта фу Iомаде гIерт, мIагIа ваxара нах кийбе гIерт Осмиса Татре, Кулбужев Макшарин, Даурбеков Висингири, Озцоев Висит, - кхыбараш? Ер кхоалагIа шу ма дий цар уж школах кхоачашбе...

Кхаман, дерригача советски вехара новкъа дола гIулакхаш дувца, шоашта дагардар ала гришуна тIа бабIар бабIар дола, деахан наьх, истий, мехкарий, пенсионераш, кхыбола цу воча гIулакхаша дог лаздоаха нах.

Кхыча къамех болча нахаца—эздий гIулакх

Къамашта юкъерча доттагIалеш вошалан хетадаь дар Долакх-Юртарча школа лаьхьарчоь Э. Д. Гатаговаc даь къамаьл — Тайп - тайпарча къамех волга 27 сар ва тха школа хьехархоь колективаца, — белгалдаьккхар цо.

— Со се хIинца я. I7 шу да со укъаза яхеи болх беш йолеи. Цу йIаьххача хана цхьаккха а хIама дайнадаш сона сай юртхошкара кхыча къамашца тоамал, моастабa биззз иеш а йолаш. Тха нах кхоачарга-на школа интернационалистан хьаьлхебе.

* * *

Зулам дерашта гешт хургдац

— Новкъостий! Таханн укх сходе вай гулденнад, — йоах милице участковни инспектора Гиреев Мурада, — дIаяхача замах юхедиса во гIулакхаш воашта юкъера дIалахар дувца. Цунца дувзаденна са ала безам ба цхьаболча юрт-хошкара дувлача зуламех.

Цунца ха йоацаш малар менна а болаш, вай района а юрта а эхь тIалаьвашш йийча хIама дала вай юртхошца Маккиев Даула Iийсаев, Акиев Аюба Бембулатен, Сурхоев Махьмада Султангирея. Малдарх бIаь бола уж таксиста чугIийгабг ший маршрут я йита цIадита тхо, яхаш. Цо дIабига ца тигача урс а дьккха кач бага гIийгтаб зулаихоь. Уж кIалхара болланзар, хIанз чубоал кхоккхе а. Кастта хьлкъа удо дош дуьцарга цар.

IIIоллагIа. Советски законаша къьстам бан цхьанхалла балха а бозанца хIама ъьа ца деш лелорех. Уж тайпа нах ба вай юрта.

* * *

Революционни традицеш—вахарехь!

Интернационални гарглаонна вай заманца ца тоош дола гIулакхаш дIадолхаран хетадаь дар Долакх-Юрта доархIаши сий деин болча къьвоноца **Сурхоев Махьмада а Тимурзиев Жарапа** а дъь къамаьл.

— Долакха-Юрта хинна тIом дагабоагIарех ва со а, аьлар Тимурзиев Жарапа. — Вай межкарца я межкарда а тебa а тебaш енсклаш кхихьай окопашка болча бIухоотта. 200—300 сар вийнав цу тIем тIа, 500—600 сага топан ветаенна. Тайп-тайпарча къамех бола нах ба цу тIем тIа байнарш. Советски Iаьдал доакхаш байнаб уж.

Хlаьта Советски Iаьдало масс къамашта кхьаттара боьъо еннай, къьв деззл баьб царех. Хьо из вий, со вож вий яхар, из хьа лаьтта дий, ер са лаьтта дий яхар цIалта доагIаш а дац. Массена вахар цхьа советски лаьтта да, берригач а бахьегаш ба шоай вай заманца ца тоош дола гIулакхаш дIадолхаран хетадаь дар Долакх-Юрта доархIаши сий деин болча къьвоноца **Сурхоев Махьмада а Тимурзиев Жарапа** а дъь къамаьл.

— Долакха-Юрта хинна тIом дагабоагIарех ва со а, аьлар Тимурзиев Жарапа. — Вай межкарца я межкарда а тебa а тебaш енсклаш кхихьай окопашка болча бIухоотта. 200—300 сар вийнав цу тIем тIа, 500—600 сага топан ветаенна. Тайп-тайпарча къамех бола нах ба цу тIем тIа байнарш. Советски Iаьдал доакхаш байнаб уж.

Хlаьта Советски Iаьдало масс къамашта кхьаттара боьъо еннай, къьв деззл баьб царех. Хьо из вий, со вож вий яхар, из хьа лаьтта дий, ер са лаьтта дий яхар цIалта доагIаш а дац. Массена вахар цхьа советски лаьтта да, берригач а бахьегаш ба шоай вай заманца ца тоош дола гIулакхаш дIадолхаран хетадаь дар Долакх-Юрта доархIаши сий деин болча къьвоноца **Сурхоев Махьмада а Тимурзиев Жарапа** а дъь къамаьл.

— Долакха-Юрта хинна тIом дагабоагIарех ва со а, аьлар Тимурзиев Жарапа. — Вай межкарца я межкарда а тебa а тебaш енсклаш кхихьай окопашка болча бIухоотта. 200—300 сар вийнав цу тIем тIа, 500—600 сага топан ветаенна. Тайп-тайпарча къамех бола нах ба цу тIем тIа байнарш. Советски Iаьдал доакхаш байнаб уж.

Хlаьта Советски Iаьдало масс къамашта кхьаттара боьъо еннай, къьв деззл баьб царех. Хьо из вий, со вож вий яхар, из хьа лаьтта дий, ер са лаьтта дий яхар цIалта доагIаш а дац. Массена вахар цхьа советски лаьтта да, берригач а бахьегаш ба шоай вай заманца ца тоош дола гIулакхаш дIадолхаран хетадаь дар Долакх-Юрта доархIаши сий деин болча къьвоноца **Сурхоев Махьмада а Тимурзиев Жарапа** а дъь къамаьл.

— Долакха-Юрта хинна тIом дагабоагIарех ва со а, аьлар Тимурзиев Жарапа. — Вай межкарца я межкарда а тебa а тебaш енсклаш кхихьай окопашка болча бIухоотта. 200—300 сар вийнав цу тIем тIа, 500—600 сага топан ветаенна. Тайп-тайпарча къамех бола нах ба цу тIем тIа байнарш. Советски Iаьдал доакхаш байнаб уж.

Хlаьта Советски Iаьдало масс къамашта кхьаттара боьъо еннай, къьв деззл баьб царех. Хьо из вий, со вож вий яхар, из хьа лаьтта дий, ер са лаьтта дий яхар цIалта доагIаш а дац. Массена вахар цхьа советски лаьтта да,

* * *

Кхебергба бизза бола интернационалисташ

—Тха школа хьехархоь колективо бокъха бола бу коммунистически хьисапе бахеи кхъьхеи, интернационални доттагIалеи уйлаца, шиЙ Даьхенна а халкъа а чоаIга мутIаьха йолаш тIехьа хьалхехера тIулакха, — аьлар Долаех - Юртарча къьгура школа директора Шакриева. Рзис. Тха школа дешархоша Кьалабседа-Хlирий республика Берса-Юртарча № 4 йолча школа дешархошеи Украина бергашеи бIаь-ъъа. Белгалдаккха деза; тха школе спорт залеи, методически кабинеташ да хIаллр, школа хоь бератаца юкъе спортивни яхьаш лелаярa чоаIга готта да. Цу кхоачамбоацараша а дикка Iоатъкаьм бу тха балха.

Дика вIашIтехьбаькхаб тха школе дешархоша юкъе бен болаш атеистически болх.

— Цхьабаьхьа, — йоах дIахо нов. Шакриевас, — тха юрта бохаш да шоай бераш дешарех доахаш бола дай-ноанай а. Царех ба Кулбужев Мамедарп, Озцоев Висит, Тимурзиев Iаьла, кхыбараш. Барт кхаес а яккхачех шсай бераш шIагIа сопадаьл цар деша ца дешIийтан. Иштта дукхача дIаьа-новкъаша шоай вIашIгашка дакъа лаьпийтар художественни самодеятельносте а. Белгалдаккха деза; тха школе спорт залеи, методически кабинеташ да хIаллр, школа хоь бератаца юкъе спортивни яхьаш лелаярa чоаIга готта да. Цу кхоачамбоацараша а дикка Iоатъкаьм бу тха балха.

Хlаьта—вай Даьхен рузкъа

«Октябра 40 шу» яхача совхозе хьаьнаIча ваг гурахьа дийна ялаташ, дика хьуьжаш йоагIа бIаьсти йийиий культурий «. Ййслагlча пятилекча ххоаллагIча, холдамаца шера совхоза коллективна хьалхашка лаггта декхарашт тодамца хоачашдара тIехьа баьрнаьна хьоачашдара шобшкара доаргIаш дола дакъа юкъедаъъа оарглагIбашна къьхьегаш ба Долакх-Юртарча отделене болкхой а Цу гIулакха хетадаь дар Долакх-Юртарча отделене управляющи Гаджиев Махьмада дах-къамаьл.

— Ухх шера вай отделене, аьлар нов. Гаднева чуэца деашш да 180 гектара тIара ухгара дийна ялат. Цул совгIа 320 гектар генараши, 830 гектар хьажкIаши, 40 гектар шекара свеклан я вай чуэца! еэаш. Иштта Iалаштье еэаш я 300 тонн аьлеи 5000 тонн силосеи. Гуш махилара болх духха ба. Комбайнераш а трактористаш а дика ба вай отделене. Массе таймара кийчо яьй ялат чуэпара. Уьх деношка, догIаш масещинге а, кхы къьм па деи чуэца долаДергда ялат. Хьагучох, план дика тIехкхочанчье мегаш дика хьийкъа из.

Хlаьта бIаьсти дIайийна юртбоахама культураи а пхьатарра дегIаухаш дика хIуьжаш я. Цар хьувьъам лакха хIебара чоаIга къьхьийгар механизаторашца - завьеюйша Гелисханов Ювсапа, Маккиев Висан-Гире, Кулбужев Бембулата, Алиханов Жабраила, кхычар. Цар хьажкIй кхаикха чоаIга оасар дьнаьл. Из дIадакхха арабовйа беза юртхой.

Отделене управляющие иштта белгалдаьккхар, доагIачул совнагIа лаьтташ дIайийган нормал дукхагIа доаханн деладеци бола нах юрт хинна хIарт; пIергара уж хьадоахийта мотгигера юрта Совето дIайа чакхдоахийгеи.

Дейгов Нажрхан — «Октябра 40 шуъ яхача совхоза директор ва трибуна тIа.

— Хоза къьна лаьтташ да вай совхоза дараш. Шорта техника, бой къьбе механизатораш, кхыбола специалисташ ба боахзме.

Хlаьта а цар деча хIамех, пар Iалашдеча ружьех тоъам хургбаш вай яраш санна йоккхийна юртхошкi бахача наха масса а сордагIа а вIаьна боахама экономика ай иа йой.

Сходе къамалаш дир совхозе а районе а цIи хезача механизаторвапни хьисапе, хьажкIаш хьесча эвенпоп звеньеворе Гелисханов Юсапа, КПСС Наларшоаскн райкома хьалхарча секретара Беков Мажита Серажжина, кхычар.

Парте райкома хьалхарча секретара нов. Бекова Долакх-Юрта сходе гулбенаьрга тIахьийкар дIаяхача замах юхедиса во гIулакхаш дIа а даьха, кердача къьнарца ййслагIча пятилетка яхоллагIа, хоздамбеш дола шу массе оагIорахьа беркате долаш чакхдаккхарах, интернационални отеатвенни уйлаца юртхой хьалехебарах, КПСС Нохч-Гlалгlай обкома Х Пленума решеннеш йинза яхоачашъара.

М. ЗАНГИЕВ,
«Сердало» газета соб. корр.
Р.МАЛЬСАГОВ,
газета спец. корр.

«СЕРДАЛО»
3-ча оагI, 12 июль, 1973 шу,

СХОДЕ ЦХЬА БАРТА БОЛАШ ТIАИЙЦА СОЦАМ

Юрта бахача наха болх бола интернационални атеистически болх чоаIгIбара, вай ваxарца тоош дола дIаяхача замах юхедиса во гIулакхаш вай уйлашцара вахарцарен цIендаь цIабоаза сходо оттадуг:

Хlаранна дикхар лоаттадеш вахар социалистически наькъашца хилар, зене - зуламерча гIулакхашца юкъесан лоаттабелга, юртахошцара вахари ихьча къамашцара вахари зади леладар;

Совхоза партийни организацига дехьада дIахо нахаца беш бола интернационални атеистически болх тоабеллга, къьсторга лоаттабоба ды хьлехха а тувсаш советски законех нах баха ца бутарашца:

Советски законашца дсаглаш дола антибщественни хIама хилорах тарра дIадоахаида дына обрядаш нхоачашде нах вIашагIбеттaлулга;

Дына гIулакхаш леладе гIерташ, юрта оттадь хIама яхоачашде ца тугараш бехктокхаме озабa, юртара дIа а боахалба;

Моrа а ма дола, юьхьа дIа а деанкхайда урдош мйду гIулакх, ка-кхачийна боа вханнех маьре бохийтанга, дукха хIитт кхувлилга, сходе оттадь хIама яхоачашде ца тугараша массене цабоаза хургбоа хьа вIашIтехьбоаннхазда;

Хоздан боллаш къьсвам лоаттабоба дына автортеташца;

Керда херкача комиссена тIаглолла цоайла моастагIап дола нах гучабохилга, юрта бахача наха юкъе пхьенна дIадоахилгеи, царна юкъе барт бенгеи.

Долакх-Юрта юрта Совета исполнкомага дIаяхача юрта активна новкъостапца шн бутт балалехьа йормах тIех дола доахап Iаьдала дIаболаш гIулакх дар Дахкилгов Бенечо даьр. Ший йоI шийна весача эламсагага маьре яхача, цох пхьа иогIарг ъьа цу эцаш къонахчо санна из дIайнача нахаца гаргало яь Iохайра из. Уродонна цьа сом ъьа цу эцаш шоай меккарий маьре дзийтаб Минкийнахьан тайпан нахаца. а. Уж гIулакхаш хоза гIулакхаш да. Иштта хьла деза а да уж.

— Сайца къьмаьл ду пурам дадарах найда а эцаш, — йоах дIахо нов. Гелисханова, — ала ловрза сона тха юрта долча кхоачамбоацарех. Хьунгlа водаш хьлча 25 километр кехьата кокъе Iолла хьа а йоалаь, газ юрта йисте хьатIакхаьлгга. Из ишитта латта тоьал ха але а газ юрта хьачуйиллара кIеиг пIеиий я теха цхьаккха хIама дььлал таханалла цу гIулакха. Хlаьта газ хьачуйиллар мел йоккха пархIато я вайна дика хоош ма дий. Цудухьа, чIоаIга дегIар ду газ районна хьакамашка газ юрта хьачуйиллара гIулакх сихдара.

Тха юрт йоккха хало Iайша, чIоаIга баьл лайна юрт я. Цхьа-бола пах вахара шоашта ъьтуьв болча дIа а баха дика бахаш-Iеш ба. Хlаьта тхо, цхьан кулга пIелгаш гIулакхаш хьа тIехьа вIашагIкхоачашдара, уьхьаза тхоб юрта а йийна къьнаьла, Даьхенна мутIаьха йола къона тIехьа кхеш гIерташ доахаш да. Хала Iохайра ирах ца вайга, юртхошка кхаьчар. Ер ираз баьхан долаш дукхахча юртхошца шоай синош дIадеанаш. Деинадаш цар уж вай кашш бацца а воаш. Цар уж дIа-деннад шоай тIехьенна вахар сийрдан хоозе хIанийтара. Цудухьа воай дай революционни гIулакхашца решшаме долаш, толлаттIеи дикхIеи тIеи шоай дар хьашап, во дари пIрча дари юстара кхоссаш дIадаха деза вай, вай советски замано дIа маДехкара.

* * *

Юртхоша хьоккам эца мегарг-

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ХАЛКЪИЙ ЮКЪАРА ГІУЛАКХ

США хиннача КПСС ЦК Генерални секретара Л. И. Брежнева визитаца дуззадеанна Венгрерчу. АПН собственин корреспондента М. Поповна интервью еннай «Халкъаша юкъера мацар «Іоагібарах» тешча дуненн халкъашта юкъерча Ленински преме лауреата Ерриг-венгрерчи машара совета Президиумера председателга Эрре Шика.

— Мяшта лоархІ Іа, новкъост Шик, США хиннача КПСС ЦК Генерални секретара Л. И. Брежнева визит белгалла шиъта мах бе мегарбоаш — а ю.

— Цуьнан тІара дІадоаш мацар кІезига боанача боарзме советско-американски гІулакхаш вІашІтехьдалорах тийна хургболандаь а, уж буьззамаш визит бІаьнан доаш дикалга дилдина кердага этапна чу довргдолаиьаь я.

Советски Союза, ерригча социалистически содружества мехкий пиъ дикка боккхгІа хиларо, цар леррагІа чакхйоахача мацар безача ленински политико, дунен халкъашта юкъера болхлойн кьманкортамукъалеш болламаш тІоагІадаларо, мацар безача дерригача низий хьинар айдалоро кегга халкъаш оттаднаь дунен тІа. Цу халкъашка гІаьна тІехьа тІа боаккхаш мацара дахара политико бакъолъ тІаэцаргахьа ахаиза яьниеанц США. Из бакъолъ тІаэцаргара вІашІ гІойлие йолча ларда тІа цхьана кхьаьнгара кхачалца доаш кхиорга вІашІ гІулакхаш кхы а дикагІа пийдеш вІашІтехьдоахилга, эффективнеГа йолча балха ахиин метолаш киЙчьегга. Цу гІулакха мах баь нарговаьлан боккхача доарХІа-ме я Москве хургІола мацар безаца ниий Дерригиуенн конгресс. Мацара дахара приимаш хьоалачашъара эффективно новкъостал дергдолаш йолча форум доарХІ аз московски конгрессах.

МОСКВА. СССР Іилмай Академе П. А. Лебедева цІергІча физически института квантован радиофизика лаборатор академика Н. Г. Басова кулгал а деш хьаьжай лазерни кинескоп.

Лазерни кинескопа чу люминофор йола экран дац. Сердал луча воццесната меттех пайда эц цьа квадратни сантиметр хІинал йолча ха йиттьача (сантиметра эзарнаІга дакъа) полупроводниконан пластинкаш.

Цу изобретение автораша академика Н. Г. Басова, физико-математически Іилмай доктора профессора О. В. Богданкевича, технически Іилмай кандидата А. С. Насибова лерриг цу тайнарча лазерни лярда тІа тедеваденен кинои хьалда йола керда система хьае йиш йолаш.

СУРТА ТІА: (ьырдезьара аьттехьа): инженер В. И. Коломийцев, аспирант В. П. Папуна, авторех цаІ технически Іилмай кандидат А. С. Насибов лазерни кинескопа лабораторни установка нийсьеча.

О. КУЗЬМИНА сурт. ТАСС фотохроника.

КХАШКАРЧА КЪАХЬЕГАМХОШТА

Уьх шера къаьстта дика хьийкъад ялаташ, соьн, баьцдадаьрзш. Из да хьаьналча къаьсгаена доккха беркат. Хьувкъам да бойташ сий ханачьен чуэцара ергара тоштагІ оарцаГьалькай кхъхьегамхошца. Кхашка кхъьсгачар хьашташ кхоьчашдара оарцаГьяьнийй культурно - просветительни учреждений коллективаш а.

Ялятни арешашка, кхашкарча станашка, хьайбай фермашка цар уьттаду концерташ, лекцеш ешбеседаш юь. Цуя соврІа. арахеч «Молния» яха кхъьсгама истокаш, кхідола гІулакхаш чакхдоах.

Ялят чуэцачаэр культурни хьашташ кхоачашдара уьх денношка Йолч - ГІалгІай АССР культура министерства вІашаГьсала агитпоездаш яхар республика районий колхозийн совхозийн кхъьсгачкой болча.

Агитпоездаца да илленн ангаэаш дІаэздаь магнитофонни ленташ, книжкай выставка, изобразительни искусства, краеведчески музеен выставкаш, журналаш, газеташ, шахматаш, шашкаш, ширтта кхидараш. Хьаьта керттера саьрдам — художественни самодеятельности коллективаш концерташ. Цига дакъа доацаш хургьа Йокхача - Атагіарча, Ассиновски, Ножай - Юртовски культура ЦІенай агитбригадаш.

Агитпоезда да шолг хургьа М июле хкаччалца Гудермески, Наурски, Назрановски, Надтеречни районашка.

О. ШАДИЕВ.

ТОРГОВИ БУВЗАМАШ ШЕРЛУШ ЛАТТ

Эттара хьаьхара вІашагІаийна «Нейотайп - Техмашэкспорт ГмбХ» советско - малхбузенгермански общество хьаьра хьакъеъ-ха соглашени ньй «Техмашэкспорта» хьаьга Ерригтсоюзни Малхбузен - ненеенн «Антон Олерт» яхача малхбузенгермански фирманен кюзе.

АПН корреспондента дехар дарах «Техмашэкспорта» председателга Курмазенко Александра дийцар:

— «Техмашэкспорта» экспортни продукце номенклатурана кхоьа уьх тІехьаьрча шерашка тІа-тІа йоккхаГа моттиг ДІалоаш полиграфически оборудование. Хьаьа дуненн тІарча 25 мехка кхуьлийг дай из. ФРГ — советски полиграфически машинаш эттара дуккаГа йиерех цаІ. «Антон Олерт» яхача фирмага ГІоллаи кхуьлийг вай уж Малхбузьехьара Германе. ФРГ-ера доаьзол дехьара ниеча полиграфически машинех кхоалаГа дакъа Советски Союзо тел. Хьаьа Малхбузьехьара Германе 200 типографе болх бен я уж. Хьаьга, ФРГ полиграфиастша телача заэзакашъа хьежача, советски машинаш тІа-тІа дуккаГа хьашт хуьл. Цу тайпнара, хьаьзза вІашагІьелаьча

общества керттерча декхарех цаІ да советски полиграфически машинай экспорт шерьелгІа. Обществаца бокъо еннай советски полиграфически оборудовани ФРГ-ера фирмаш. Малхбузен - Европейска цхьаьлгІча кхъча механика а йоьга.

Хьаьа СССР-о экспорте кхуьлийг полиграфически машинаш ача Ленинградски заводо эрагІаца йоьга доаладелча дашах алапий муггІарч хьаьду машинаш, Кастга «Россия» яха керда автоматически машинаш эрагІаца болаларгІья предприятий. Цар балха оьсарле шозза лакхагІа я. ТІехьгІайбоагІача хана ФРГ-ена кхи тайпа оборудовани а теладергьыр «Техмашэкспортага» — текстильни машинаш, холодильнькаш, компрессораш.

Керлача общества гІулакхаш Іьаьмсаш перспективни доккха беркат дарддолаш да ьына хет соьга. Шеко яц «Нейотайп - Техмашэкспорт ГмбХ» СССР-ан ФРГ-ехен юкъера вІашш гІойлие йола торгови бувзам ларбаш эттара гІулакхга дика масал хургІахдар.

Юрий ЛЮБИЧЕВ. (АПН).

БОЛГАРИ. Кхоллаеча цу Дунай йистте уллача Козлодуй яхача городе къамаи кагирхой гІишлоп байраех хьалъеГІа. Уккъа-за хьажда бетталуча кхъьсгарна нилъо хьаьхолах болгарски энергетика кховнарга дн — Хьаьхара атомни станци. Хьаьлеш латт «Козлодуй» яха АЭС, советски специалисташа юкъарчал доаннаш гІо а деш. Уж бе керттерча корпусний проектаи кийчьырдаш.

СУРТА ТІА: хьаьхара турбина вІашагІйоллаш ба советски болгарски специалисташ.

БТА—ТАСС сурт. (АПН).

ХЬУЛОРАЕ ЦІЕРАХ

Іалам лорадар боккхача лоарХіаме гІуларж лоарХІ Советски цІ авангеста.

КПСС ЦК, СССР Министрий Совета эпхараг соцам тІаайпаб Іалам чІоагІаргІа лорадарахи Іалама ганзех дикагІа пайда эцарахь.

Вай сийлахь - боккхача мехка рузкъа — Іалама хозне, лаьттан чеиашкара рузкъа, хьаьна лаьтташ, хьуьнаш, хиш, хьаьбаш, оьхкарчо—халкъа хьаьгІа ца. ДІадухьа Іалам лорадар. лорашш, кхоеш цуьн ерригга ресурсаш бохама ювъе кхуьхьаш пайда эцар — дерригача халкъе ден - дерригача гІулакх да. ДІайй низ кхоачечух хІара советски саго из кхоачаш дара хьалдаяь йоахко е саз.

Дуккъа хьуьнаш я Советски Союзе. Цун кІанкаш, гІулакх, лоацаш уж техьарах дарее декхарийла ва хІара советски саг.

Уж дорее къаьстта бекхтокхаме хьуна боахама боллойл-ь цхьаьбаккъа, цуьна общественность юстара хилар дац из.

Бакъдара зоацаш къхьегамоша салоІа моттиг я, къаьстта аьккн Цудухьа шига воагІачоь яІа. Уж тохха» яха дешнаш дага лоаттаде дена хьаьга дІаоаучаде сага лараш йитта йиш а ян.

Аьккн чІоагІа хоза я вай республика хьуначь. Шерра бакъдара тхъоронаш дІа а хийца латт ІаЙ еерзан хинна гьенаш. Цхьайолча хьуна йоахкаш ийделлча цоана бІаргаго тарлу вирча сурташ цІаро мерца хьайза тхъоронаш Іо а охкаенна новкъосташ дехаш санна латтта гьенан.

Цларо кьаьхетам боацан хІалакъю дукъа хьуначь.

Сона дагадоагІа Сибаргіа хьу йоагаш бера хана бІаргалайн: хьуначІйпа цІкара ден кхин. Ийоьлларо, моршан, бинчьна кІура юкъе ГІолла массеех дийнах кьовсам лоаттабир цар цІарца. Цкъеза чІоагІа Іьекхача мох тьаьнй йохгаргІа тІа, чакхьаш тІа ГІолла тІехбакъхе ДІакъора шІара ала. Цхьаккха хІама дукъаьл оттаургий-те цунна, ьына, хетлоро, Цхъабаккъа, цунна дукъаьл эттадар кьонаучалн барт хилара. Цу хана наьха карара техкина бели диги мара дацио. Гоголера, юкъара ларадар цаь эттар хьу кІалхарьяккха. Уж кот я бьлар. Цхьабаккъа, массаца-хьора кІалхарьяккха магазнар.

Хьуначі болаш цах лорадуш цхиарах юьл цІарш. Шоай гІулакха йийза цІи ДІа па йоаеш цкъаза ДІаболх. Доакъеннечча соаган тІа, бьлла тІа йоа ган Іокхоч гІьелеп юхк, гІулях лоаиаш бераша цІилеторгаш тел. сн. ха лотапу ХІамаш юг хьуначкха.

Цхьайолча хина ди техача йоаи хьуначь кІп. Къаьстта сиха цІи ялара кхерам бе аьккн, ІІаййха йолча хенеп йокъап латтаяь. Цу хана хьуначь йолаш даим дагаеттаб а кхоачаниеб а еза ергара правилап.

Дикагіа а дурдар, сона хетачох нийса а дар, нагахь санна го-роде балача пала салоІаш йолу хьунашкара моттигаш цІи ялара духьалоачча инвентараша Іалаш сп белгап а эь организацеитт тІа-тІоагІйоре. цаь куьгІгьыр хьунашка са-лоІача моттигех дика пайда эца а цІена лелае а.

Цкъеза йоаиЬ къаьстта бекхтокхаме да гражданскн оборона доакъоьш. Уже кийча - да гражданскн оборона штабашца эьначча минута моллагІа моттиге яьна цІи йоае.

Тіехдикача техниката цІи йоазра ньна занятеша хьаьекхад хотмадана кхетта ей болаш, ниЙса ДІаоттадарца ньна цІи сиха йоаелгІа.

Хіаиа керттера декхар да пІаоаи па коллйта хьажоо. Цудухьа хьуна боалама управленеца, пожарни охрана управленеца цхьана гражданскн оборона бахача нахана кхетама болх бу.

Нах дІакхетбора болх хаина доза хІама латорах оеха, из дукхача наха хьаьна іокъе хьадданза лелае сеаш проиаеида я.

Из довлеен бекхтокхаме дехкар хьоахчашне йиш хургьа бер-нига бахача наьха, къаьстта карнхой нохьотсалаш. Цін ьына ергаЬеца 01 номераех телефона-да пожарни охране хоам бе дехкарийла ва моллагІа граждании, хІаьта нагахь санна телефон ца хуле, эгара хьалха гІинийсенна. на транспортаца ваха я хоам бе беза.

Граждански оборона объектний начальникий лоарХіаме декхар да гражданскн оборона доакъоьшта ІІахьоажам, эгаш йолча инвентарь лоаттае. Эгтара халача хьалашка механизмаша болх бе нах Іомабеш заняпеп е еза.

Белгалдакхка деза, техника лелаеча доакъой болх чІоагІа бекхтокхаме хилар. Хіана ьына цІи ьынача моттиге ханачьа цІи. кхачоаяп ца йохаш технико бохх барахи тийна ба-цІи йоазра дІаэо мел бергбола болх. Цудухьа техника тІечІоагІьелъ хила-еэй, из дала цІена, тоаль кийча доаттаергйочча.

Хьуначіте юкерча районий, кол. хозий, совхозий доакъой сиха ядолоаш деза цІи ьынача дІаъезача: шоашца берриге кхоачам болаш.

Цларо кхерам тувсача юхе баха нах, хьаьбаш, техника ваЙсьеча тарлу. Цу хьалашка нах, техниче хьаьбаш сиха дІадаха-деза. ДІаДина алаташ йоахамашш лоаттаде ца моп лелар де деза.

Вілала юха па воалашш кхерам боапаши чакхдакха деза цІи йоаелга. Цу хьалашка хьхарга новкъостаал дара дани кийча да-иа еза саантарни дружиаш.

Вай мехка дІадаьлча шерашка хьуначка йийна цІарш ДІаярза опытаца хьаьхоьч. цу гІулакх кьаьстта терхам тІабоХяйтача граждански оборона доакъой дика кийчдеь, дикача техникаш, инструментаца ІалаполъБ долга.

Кіалдолар ваЙлаш бай республика ІІахьаш лорашш комсомольцаш хьалха а болаш кагирхой бе. Чоалаяеча хьалашка цар дукхаааа да Сержень - Юртах.

Белгалде деза цига салоІаш дола бераш шюке даха хь йоапаш хилар. Шн бутт дачашка а бакъха ІІалъьхьаха, тарел цхьаларий ха хургьа школе деша даха.

А. ТИЩЕНКО.

АХКАНАРА САЛОІАМ

Старопромысловски района мехкдьятгозой, промышленни предприятей кхуча болхлой барХІ бІаь гаргта бер да Нохч-ГІалгІайчеч хоозІчарех йолча моттиге — Шаьлга районе. Цу ден-Юрта пионерски дагеранша салоІаш.

Бераштта салаІара мел эпш хьалаш да цига: лоаиаи фо, бераштта дуча лаьрІа лаьрІа ахаш из лоаиаи хий, медицински ГІулакх ду лораш, воспитательни, хІаьта чам бола дакар, пархІата буьшо моттиг, сакъерлан — дерригга в берий дуьхьа да Сержень - Юртах.

Белгалде деза цига салоІаш дола бераш шюке даха хь йоапаш хилар. Шн бутт дачашка а бакъха ІІалъьхьаха, тарел цхьаларий ха хургьа школе деша даха.

А. ТИЩЕНКО.

1966 ШЕРАРА 3 ПРОЦЕНТНИ ЧУРА КХАДЖ БОАГІА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ЗАЬМ

1973 шера 30 июне гор. Ленинграде доазаяьча заема кхаж бенача 56-на тиражка.

СПРАВОЧНИ ТАБЛИЦА

Кхаж бенаш заема ергарача новкъостъен цин разряднерча серейн облигацейн уьх номерий:

Серей №№	Облигацей №№	Бенача кхаж да боарзи сомашца	Серей №№	Облигацей №№	Бенача кхаж да боарзи сомашца	Серей №№	Облигацей №№	Бенача кхаж да боарзи сомашца
100740	1—50	100	133851	1—50	40	165139	1—50	100
100747	36*	500	133928	1—50	40	166242	21*	1000
101208	50*	500	134314	1—50	40	166474	02*	500
101950	1—50	100	135424	12*	500	167514	1—50	40
103834	09*	500	135539	09*	500	168196	1—50	40
104088	24*	500	135604	25*	500	168459	24*	2500
105051	15*	2500	136999	46*	500	168461	32*	500
105211	1—50	40	137461	48*	500	169024	34*	500
106382	28*	500	137554	1—50	100	170266	1—50	40
105430	11*	500	138228	09*	1000	170461	1—50	40
106598	30*	1000	138711	1—50	100	171196	47*	500
106719	41*	500	140497	06*	500	171470	35*	500
107332	02*	500	140796	1—50	40	171675	30*	500
107591	1—50	40	141230	1—50	40	173135	32*	500
107925	18*	500	142448	48*	500	173201	20*	500
109065	1—50	100	143957	1—50	100	173833	05*	1000
111469	29*	2500	144191	1—50	40	174358	1—50	40
111487	23*	500	144880	03*	500	174858	1—50	40
112272	1—50	40	144889	20*	500	175011	06*	500
114285	02*	500	144935	18*	500	175762	01*	500
114291	45*	500	145439	49*	500	176162	20*	5000
114666	20*	500	145585	16*	1000	176299	13*	500
115342	1—50	40	146241	34*	500	176429	25*	500
116409	1—50	40	147515	47*	500	176592	48*	500
118204	1—50	40	148158	05*	500	176668	1—50	40
118480	17*	1000	148417	27*	500	177298	30*	500
118765	44*	500	148538	1—50	100	177763	02*	500
119226	32*	1000	148539	49*	500	179012	1—50	100
119242	1—50	40	148750	24*	500	179497	46*	500
119751	09*	500	148807	16*	500	181522	25*	500
119798	33*	1000	148839	22*	500	181817	1—50	40
120134	1—50*	40	149971	42*	500	182404	1—50	40
120171	19*	1000	150102	23*	500	183084	04*	1000
120946	44*	1000	150346	1—50	100	183098	1—50	40
120519	44*	500	151102	1—50	40	183850	1—50	40
120522	28*	500	151162	10*	500	184982	28*	1000
121100	43*	500	151489	48*	500	186178	37*	500
121465	50*	500	151585	48*	500	187926	1—50	40
122056	27*	500	151605	20*	500	188971	03*	500
122153	50*	500	152380	1—50	40	189547	02*	500
122166	1—50	40	152391	19*	500	190435	1—50	40
122514	17*	500	152535	16*	500	190796	18*	500
123690	21*	500	153447	26*	500	191029	43*	500
124603	24*	500	153520	1—50	40	191547	43*	500
124667	01*	500	154785	19*	1000	191610	38*	500
125009	1—50	100	155957	20*	500	191660	25*	5000
125042	21*	1000	156061	03*	2500	192030	1—50	40
125514	1—50	40	156256	13*	500	193126	25*	500
126104	33*	1000	156986	44*	500	194186	49*	500
126586	1—50	40	157584	31*	500	194295	13*	500
128015	44*	2500	158549	36*	500	194543	15*	500
128314	36*	500	158626	46*	500	194830	20*	1000
129066	01*	500	158989	1—50	40	195675	04*	500
129266	19*	500	160230	02*	500	196650	25*	500
130119	15*	500	160915	1—50	100	196829	47*	500
130137	1—50	40	161074	12*	500	197589	1—50	40
131335	1—50	40	161133	1—50	100	197826	1—50	40
131356	16*	500	161165	15*	1000	197975	14*	1000
132353	47*	500	161973	41*	500	198702	28*	500
132508	16*	500	163393	44*	500	198779	20*	500
132803	39*	500	164018	25*	500	199315	07*	500
133036	1—50	40	164842	37*	500	199635	17*	500
133804	40*	500				199904	50*	1000

*) Цу серех йолча воаХ 49 номерах хІаране 40 сома кхаж бенаб.

Таблица тІа хьаьекхад тхъьь сома маьха йолча облигаци мад.

Итт сома маьха йолча облигацех бенача кхежах ях лу.

Бенача кхежа кхъебайьлб кхаж бенача облигаце шиЙ мах.

Нохч-ГІалгІай АССР госгрудсберкассейн госкредитеи Управленеи.

ТЕЛЕВИДЕНИ

12 июль

I ПРОГРАММА

9.30 — Передачай программа. 9.35 — юрдалардар. Босбола телевизен. кьаьйга дуьша согаа яха хуьл. жествении фильм. 11.15 — Дешархоста. «Костер». 11.45 — Сагн цун гІулакхъ-ни. 12.15 — «Къьсал эфире ю». Дешамича ГІогІта. 13.15 — Документальни фильмай программа. 14.45 — Хьа тре-лашеи. 15.35 — Передачай программа. 15.40 — Кхьаьнаш масзера яхаь ях телевизионе кхуьлийг гІулакхаш. Ц.-ГІа сперт. 16.45 — Профессех дола ГІулакхаш». 17.45 — Юртара районна балха денош. 18.05— «Нохч-ГІалгІайчу гІоагІе». Информационни программа (эрсий, гІалгІай метташ). 18.20 — Документальни фильм. 18.30 — КПСС — интернационализмаи парти. 18.45 — Киножурнал. 19.55 — Пятилетка комсомольга дуу. Газа кхъкъбоаккхача завода майда тІа. 19.20 — Босбола телевиденн. Австри. ГІулакхаш Іьаьмсаш. Дунен халкъашта юкъера программа. 19.50 — Босбола телевиденн. «Ярмарка ІІаьвзанчуьхьа». яха телевизионни художественни фильма премьера. 21.00 «Хи». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевиденн. «Вай адрес — Советски Союз». Художественни самодеятельности ансамблаш концерт. 22.35— Босбола телевиденн. Яйгача атлетиках йолча СССР-а чемпионат. 22.15 — Керлдарашн. Передачай программа.

II ПРОГРАММА

19.35 — Шерашн. Белган (гІалгІай меттаз). 19.45 — Хьалхьаяттарех. 20.30 — «Сай хьел, сай муті» яха телевизионни фильм.

13 июль

I ПРОГРАММА

9.30 — Передачай программа. 9.35 — Керлдарашн. 9.45 — Босбола телевиденн. «Ярмарка ІІаьвзанчуьхьа гІтіа» яха телевизионна художественни фильм. 10.50 — Юртара балхан сканденя хь. 11.00 — Дешархоста. Мацца ваІашагІйоаш. 11.35— Шахматни школа. Разрядний класс. 12.00 художественни самодеятельности ансамблеий концерт. Ташиетера передача. 16.10 — Передачай программа. 16.15 — Телевизионни «Сурта документальни фильмай программа. 17.15— Имбергера дуьна тІа. 17.45 — Юртара районна балха денош. 18.00 — Нохч-ГІалгІайчу гІоагІе. Информационни программа (эрсий, цІечий метташ). 18.20 — Хозмаш, реклама. 18.25 — Мультыкальни пятка. 18.30 — Цхьа чуьнан сиклепна денош. 18.40 — Киножурнал. 18.50 — Кхеле реакционни гІулакхаш (цІечий метташ). 19.10 — Социалистема дуне. 19.40 — Музыкальни комеде Ошски театра спектакльс болча «Весний Теркин» яхача Новикова оперетта монтаж. 21.00 «Хи». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевиденн. Яйгача атлетиках йолча СССР-а чемпионат. 22.10 — Босбола телевиденн. Сайраноза ашарий концерт. 22.40— Керлдарашн. Передачай программа.

II ПРОГРАММА

19.25 — Цхьаь дешаза шоьш (гІалгІай меттаз). 19.45 — «Гренишн» яха кукъ. художественни фильм.

РАДИО

12 июль

6.30 — «Юртара хьажа» (гІалгІай меттаз). 6.45 — Хозмаш. 6.55 — Хаттар. 7.00 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Концерт. (гІалгІай меттаз). 10.00 — «Къона тІехьа» (нохчий меттаз). 10.15 — «Юртара кхоачу-нистей вохкохиндиз» яха корреспон. денеш (гІалгІай меттаз). 10.30 — «Бохкоп хьажа» яха радиогазета (гІалгІай меттаз). 10.50 — Хозмаш. 11.00 — Республикански газетий обзор. 11.15 — Концерт. (гІалгІай меттаз). 11.40 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гІалгІай меттаз). 15.40 — «Шоашта, хьалхара» яха радиожурнал (цІечий меттаз).

13 июль

6.30 — «Юртара буйсен» (эрсий меттаз). 6.45 — Хозмаш. 6.55 — Хаттар. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Дастанаш аларан (эрсий меттаз). 10.00 — «Кхаранша бохкоп ларо» яха радиогазета яха бекхтокхаме (нохчий меттаз). 10.15 — «ДуттагІий сонаш» (эрсий меттаз). 10.30 — «Бохкоп хьажа» яха газета (эрсий меттаз). 11.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гІалгІай меттаз).

ХАОТТАМ

Тахан республике ІІоллеи Грозни хувцалуо моркаш а йолаш, йоачан а йолаш, малхбузьехьара секунде 0—4 метр чІоагІа муь а хьекхаш ца хила а фегара температура республике ІІоллеа 22—26, Грозне 24-26 градус йоахка йоаш хила а тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

БАЛХА ДІАИЙБУ

«Вторчермета» Нохч-ГІалгІай управленеи БАЛХА ДІАЗЦ шофераш, газоэлектросварщикаш, электрослесарш.

«Вторчермета» управленеи.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный, Ленина улица 11 (3-ГІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехтохама секретара—3-34-38; партийни пахарен культурен отделий — 3-61-46; промышленносто отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделеи бухгалтереи — 2-60-71.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

СФ05180. «Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84. Типографеи ю-ва «Грозненский рабочий», проспект Революцин 7/84. Заказ № 6108.

Газет йоацуьа цІнноен орен. шоатан дешнаш.